

bus suis, et sepultus est cum eis in Civitate David, patris sui; regnavitque Joram, filius ejus, pro eo.

52. Ochozias autem, filius Achab, regnare coepit super Israel in Samaria, anno septimo-decimo Josaphat, regis Juda, regnavitque super Israel duobus annis.

53. Et fecit malum in conspectu Domini, et ambulavit in via patris sui et matris sue, et in via Jeroboam, filii Nabat, qui peccare fecit Israel.

54. Servivit quoque Baal, et adoravit eum; et irritavit Dominum Deum Israel juxta omnia quae jecerat patris ejus.

LIBER QUARTUS REGUM

SECUNDUM HEBRÆOS SECUNDUS MALACHIM.

CAPUT I.

Ochozias, rex Israel, super aegritudine sua Beelzebub consulere volens ab filiis inceptor, ac morturas praedicit; duos quinquagenarios principes ad Eliam missos ignis celestis devorat cum ipsarum militibus, tertio principe sua modestia servato, cum quo Elias ad Ochoziam descendit; qui mortuo succedit frater Joram.

1. Prevaricatus est autem Moab in Israel postquam mortuus est Achab.

2. Ceciditque Ochozias per cancellos emaculati sui quod habebat in Samaria, et aegrotavit; misitque nuntios, dicens ad eos: Ite, consilite Beelzebub deum Accaron, utrum visum quem de indimittate mea haec.

3. Angelus autem Domini locutus est ad Eliam Thesbitem, dicens: Surge, et ascende in occursum onitiorum regis Samariae, et dices ad eos: Numquid non est Deus in Israel, ut misisset Beelzebub deum Accaron?

4. Quam ob rem haec dicit Dominus: De lectulo super quem ascendisti non descendes, sed morte morieris. Et abiit Elias.

5. Reversusque sunt nuntii ad Ochoziam. Qui dixit eis: Quare reversi estis?

6. At illi responderunt ei: Vir occurrit nobis, et dixit ad nos: Ite, et revertemini ad regem, qui misit vos, et dicitis ei: Haec dicit Dominus: Numquid,

quia non erat Deus in Israel, mittis et consulitur Beelzebub deus Accaron? Idcirco de lectulo super quem ascendisti non descendes, sed morte morieris.

7. Qui dixit eis: Cujus figurae et habitus est vir ille qui occurrit vobis, et locutus est verba haec?

8. At illi dixerunt: Vir pilosus, et zona pellicea accinctus remibus. Qui ait: Elias Thesbites est.

9. Mistique ad eum quinquagenarium principem et quinquaginta qui erant sub eo. Qui ascendit ad eum; sedentes in vertice montis ait: Homo Dei, rex praecipit ut descendas.

10. Respondensque Elias, dixit quinquagenario: Si homo Dei sum, descendet ignis de caelo, et devoret te et quinquaginta tuos. Descendit itaque ignis de caelo, et devoravit eum et quinquaginta qui erant cum eo.

11. Rursumque misit ad eum principem quinquagenarium alterum et quinquaginta cum eo. Qui locutus est illi: Homo Dei, haec dicit rex: Festina, descende.

12. Respondens Elias ait: Si homo Dei ego sum, descendat ignis de caelo, et devoret te et quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de caelo, et devoravit illum et quinquaginta ejus.

13. Iterum misit principem quinquagenarium tertium et quinquaginta qui erant cum eo. Qui cum venisset, cur-

vavit genua contra Eliam, et prostratus est eum, et ait: Homo Dei, noli despiciere animam meam et animas servorum tuorum qui mecum sunt.

14. Ecce descendit ignis de caelo, et devoravit duos principes quinquagenarios primos et quinquagenos qui cum eis erant; sed nunc obscuro ut misceraris animas meas.

15. Locutus est autem angelus Domini ad Eliam, dicens: Descende cum eo, ne times. Surrexit igitur, et descendit cum eo ad regem;

16. Et locutus est ei: Haec dicit Dominus: Quia misisti nuntios ad consulendum Beelzebub deum Accaron, quasi non esset Deus in Israel, a quo posses interrogare sermonem, ideo de lectulo super quem ascendisti non descendes, sed morte morieris.

17. Mortuus est ergo, juxta sermonem Domini quem locutus est Elias; et regnavit Joram, frater ejus, pro eo, anno secundo Joram, filii Josaphat, regis Juda; non enim habebat filium.

18. Reliqua autem verborum Ochoziae, quae operatus est, nonne haec scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel?

CAPUT II.

Eliase, indivisus Elias comas, Jordanem, aqua Elias pallio divisa, cum illo transit; Elias autem in celum igneo corruit rapti complexu spiritum accipit, ac pallio ejus rursum Jordanis aquam dividit, ac per sicum transit. Elias quaesitus non invenitur; terra Jericho ac terra sterilitas, immisio per Eliam sal, sanantur; pueri autem Eliam irridentes ab arsis lacerantur.

1. Factum est autem, cum levare dicit Dominus Eliam per turbem in elam, ibant Elias et Eliase de Galgalis.

2. Dixitque Elias ad Eliam: Sede hic, quia Dominus misit me usque in Bethel. Qui ait Eliase: Viri Domini, et viri animae tuae! quia non derelinquam te. Cumque descendisset Bethel,

3. Egressi sunt filii prophetarum, qui erant in Bethel, ad Eliam, et dixerunt ei: Numquid nosti quia hodie Dominus tollet dominum tuum a te? Qui respondit: Et ego novi; sileto.

4. Dixit autem Elias ad Eliam: Sede hic, quia Dominus misit me in Je-

richo. Et ille ait: Viri Domini, et viri animae tuae! quia non derelinquam te. Cumque venisset Jericho,

5. Accesserunt filii prophetarum, qui erant in Jericho, ad Eliam, et dixerunt ei: Numquid nosti quia Dominus hodie tollet dominum tuum a te? Et ait: Et ego novi; sileto.

6. Dixit autem ei Elias: Sede hic, quia Dominus misit me usque ad Jordanem. Qui ait: Viri Domini, et viri animae tuae! quia non derelinquam te. Ierunt igitur ambo pariter;

7. Et quinquaginta viri de filiis prophetarum secuti sunt eos, qui et steterunt contra, longe; illi autem ambo stabant super Jordanem.

8. Tulitque Elias pallium suum, et involvit illud, et percussit aquas, quae divise sunt in utramque partem; et transierunt ambo per sicum.

9. Cumque transissent, Elias dixit ad Eliam: Postula quodvis et faciam tibi, antequam tollar a te. Dixitque Eliase: Obscuro ut fiat in me duplex spiritus tuus.

10. Qui respondit: Rem difficilem postulasti; atamen si videris me, quando tollar a te, erit tibi quod petisti; si autem non videris, non erit.

11. Cumque pergerent, et incedentes sermocinarentur, ecce currus igneus et equi ignei diviserunt utramque; et ascendit Elias per turbem in celum.

12. Eliase autem videbat, et clamabat: Pater mi, pater mi, curras Israel et auriga ejus! Et non vidit eum amplius. Apprehenditque vestimenta sua, et scidit illa in duas partes.

13. Et levavit pallium Elias, quod ceciderat ei. Reversusque stetit super ripam Jordanis.

14. Et pallio Elias, quod ceciderat ei, percussit aquas, et non sunt divisa; et dixit: Ubi est Deus Elias etiam nunc? Percussitque aquas, et divise sunt haec atque illuc, et transit Eliase.

15. Videntes autem illi prophetarum qui erant in Jericho, contra, dixerunt: Requirit spiritus Elias super Eliam. Et, venientes in occursum ejus, adoraverunt eum prout in terram.

16. Diseruntque illi: Ecce, cum servis tuis sunt quinquaginta viri fortes qui possunt ire, et quaerere dominum tuum, ne forte tulerit cum spiritu Do-

¹ Ezech. 48, 13. I Mach. 2, 58.

mini, et projecit eum in unum montium, aut in unam vallium. Qui ait: Nolite mittere.

17. Cogitavitque eum, donec acquiesceret, et diceret: Mitlete. Et miserunt quinquaginta viros; qui, cum quassissent tribus diebus, non invenerunt.

18. Et reversi sunt ad eum; et ille habitabat in Jericho, et dixit eis: Numquid non dixi vobis: Nolite mittere?

19. Dixerunt quoque viri civitatis ad Eliseum: Ecce habitatio civitatis huius optima est, sicut tu ipse, domine, et perspicis; sed aquae pessimae sunt, et terra sterilis.

20. Ad ille ait: Afferte mihi vas novum, et mitlete in Iliud sal. Quod cum attulissent,

21. Egressus ad fontem aquarum, misit in Iliud sal, et ait: Haec dicit Dominus: Sanavi aquas has, et non erit ultra in eis mors neque sterilitas.

22. Sanavit quoque ergo aquae usque in diem hanc, iuxta verbum Elisei quod locutus est.

23. Ascendit autem inde in Bethel: cumque ascenderet per viam, pueri parvi egressi sunt de civitate, et illedebant ei, dicentes: Ascende, calvate; ascende, calvate.

24. Qui cum respiceret, vidit eos, et agrediendo ait in nomine Domini: Agredisne sunt duo ursi de saltu, et laecerant ex eis quadranginam duos pueros.

25. Abiit autem inde in montem Carmeli, et inde reversus est in Samariam.

CAPUT III.

Ob prevaricationem a rege Moab factam quod cum rege Israel habebat, ascendunt adversus illum rex Israel, rex Juda et rex Edom; quibus siti pene aeterna Dominus per Bithem aquam suam pluvia praemiit, et victoriam de rege Moab, qui suo primogenito immolavit ursis caeteris arceat.

1. Joram vero, filius Achab, regnavit super Israel in Samaria anno decimo octavo Josaphat, regis Judae; regnavitque duodecim annis.

2. Et fecit malum coram Domino, sed non sicut pater suus et mater; tulit enim statuas Baal, quas fecerat pater ejus.

3. Verumtamen in peccatis Jeroboam, filii Nabat, qui peccare fecit Israel, adhaesit, nec recessit ab eis.

4. Porro Mesa, rex Moab, nutritus a peccata multa, et solvabat regi Israel

centum millia agnorum et centum millia arietum cum vellibus suis;

5. Cumque mortuus fuisset Achab, prevaricatus est fodus rex habebat cum rege Israel.

6. Egressus est igitur rex Joram in die illa de Samaria, et recessit universum Israel.

7. Misitque ad Josaphat, regem Juda, dicens: Rex Moab recessit a me; venit mecum contra eum ad prolium. Qui respondit: Ascendum; qui meus est terra tua, populus meus populus tuus, et equi mei qui tui.

8. Dixitque: Per quam viam ascendetis? At ille respondit: Per desertum Idumeum.

9. Perreuerunt igitur rex Israel, et rex Juda, et rex Edom, et circumierunt per viam septem dierum; nec erat aqua exercitui, et jumentis qua sequebantur eos.

10. Dixitque rex Israel: Heu! heu! heu! congregavit nos Dominus tres reges ut traderet in manus Moab.

11. Et ait Josaphat: Estne hic propheta Domini, ut deprecemur Dominum per eum? Et respondit unus de servis regis Israel: Est hic Eliseus, filius Saphat, qui fundebat aquam super manus Elisei.

12. Et ait Josaphat: Est apud eum sermo Domini. Descenditeque ad eum rex Israel, et Josaphat, rex Juda, et rex Edom.

13. Dixit autem Eliseus ad regem Israel: Quid mihi et tibi est? Vade ad prophetas patris tui, et matris tuae. Et ait illi rex Israel: Quare congregavit Dominus tres reges hos ut traderet eos in manus Moab?

14. Dixitque ad eum Eliseus: Vivit Dominus exercituum, in cuius conspectu stoli quod si non vultum Josaphat, regis Juda, erubescerem, non attendissem quidem te, nec respexissem.

15. Nunc autem adducite mihi psaltem. Cumque caneret psaltes, facta est super eum manus Domini, et ait:

16. Haec dicit Dominus: Facite altarium torrentis huius fossas et fossas;

17. Haec enim dicit Dominus: Non videbitis ventum neque pluviam, et alveus iste replebitur aquis; et bibetis vos, et familiae vestre, et iumenta vestra.

18. Pinguis est hoc in conspectu Domini; insuper tradet etiam Moab in manus vestras.

19. Et percussit omniem civitatem munitam, et omnem urbem electam, et universum lignum fructiferum succidebat, cunctosque fontes aquarum obturbavit, et omnem agrum egregium operit lapidibus.

20. Factum est igitur mane, quando sacrificium offerri solet, et ecce aquae veniebant per viam Edom, et repleta est terra aquis.

21. Universi autem Moabita, audientes quod ascendissent reges ad pugnam adversum eos, convocaverunt omnes qui acciderat ante balneo desuper, et steterunt in terminis.

22. Primoque mane surgentes, et orto jam sole ex adverso aquarum, viderunt Moabite contra aquas rubras quasi sanguinem;

23. Dixeruntque: Sanguis gladii est; pugnaverunt reges contra se, et ceciderunt mutuo; nuac perge ad praedam, Moab.

24. Perreueruntque in castra Israel. Porro consurgens Israel, percussit Moab; et illi fugerunt coram eis. Venerunt igitur qui vicierat, et percusserunt Moab.

25. Et civitates destruxerunt; et omnem agrum optimum, mittentes singuli lapides, repleverunt; et universos fontes aquarum obturaverunt; et omnia ligna fructifera succiderunt, ita ut meri tantum fictiles remanerent; et circumdata est civitas a fundibulariis, et magna ex parte percussa.

26. Quod cum vidisset rex Moab, praevalluisse scilicet hostes, tulit secum suppetentes viros glaucosque gladium, ut irumperent ad regem Edom; et non poterant.

27. Arripensque filium suum primogenitum, qui regnaturus erat pro eo, obtulit holocaustum super murum; et facta est indignatio magna in Israel, statimque recesserunt ab eo, et reversi sunt in terram suam.

CAPUT IV.

Eliseus viam debitis oppressore oleum imperat qui solvit creditoribus, Samaniditi hospite sua, Eliseo, quem postea mortuum suscitavit; farina quoque pulmento infusa, ipsius auserit amaritudinem, et paucis panibus multos satiat.

1. Mulier autem quaedam de uxoriis prophetarum clamabat ad Eliseum, dicens: Servus tuus vir meus mortuus est,

et ta nosti quis servus tuus fuit timens Dominum; et ecce creditor venit ad tollat duos filios meos ad serviendum sibi.

2. Cui dixit Eliseus: Quid vis ut faciam tibi? Et ille ait: Quid habes in domo tua? At illa respondit: Non habeo ancilla tua quiddam in domo mea, nisi parum olei, quo ungar.

3. Cui ait: Vade, pete mutuo ab omnibus vicinis tuis vasa vacua non pauca;

4. Et ingredere, et clande ostium tuum, cum intrinsecus fuerit tu, et illi tui; et mitte inde in omnia vasa haec; et cum plena fuerint, talles.

5. Irit itaque mulier, et clausit ostium super se, et super filios suos; illi offerebant vasa, et illa infundebat.

6. Cumque plena fuissent vasa, dixit ad filium suum: Alter mihi adhuc vas. Et ille respondit: Non habeo, Sathanque oleum.

7. Venit autem illa, et indicavit homini Dei. Et ille: Vade, inquit, vende oleum, et redde creditori tuo; tu autem, et filii tui, vivite de reliquo.

8. Facta est autem quaedam dies, et transiit Eliseus per Samam; erat autem ibi mulier magna, quae tenuit cum comederet panem; cumque frequenter inde transiret, diribebat ad eam ut comederet panem.

9. Quae dixit ad virum suum: Animadverte quod vir Dei sanctus est iste, qui transit per nos frequenter;

10. Faciamus ergo ei concanulum parvum, et ponamus ei in eo lectulum, et mensam, et sellam, et candelabrum, ut, cum venerit ad nos, maneat ibi.

11. Facta est ergo dies quaedam, et veniens dirigit in concanulum, et requievit ibi.

12. Dixitque ad Giezi puerum suum: Voca Samaniditem istam. Qui cum vocasset eam, et illa stisset coram eo.

13. Dixit ad puerum suum: Lequa ad eam: Ecce sedule in omnibus ministrasti nobis; quid vis ut faciam tibi? Numquid habes negotium, et vis ut loquar regi, sive principi militiae? Quae respondit: In medio populi mei habitio.

14. Et ait: Quid ergo vult ut faciam ei? Dixitque Giezi: Ne queras, filium enim non habet, et vir ejus senex est.

15. Praecipit itaque ut vocaret eam; quae cum vocata fuisset, et stisset ante ostium,

16. Dixit ad eam: In tempore isto et in hac eadem hora, si vita comes fu-

rit, habebis in atero filium. At illa respondit: Noli, queso, domine mi, vir Dei, noli mentiri ancillae tuae.

17. Et concepit mulier, et peperit filium in tempore et in hora eadem qua dixerat Eliseus.

18. Crevit autem puer; et cum esset quaedam dies, et egressusisset ad patrem suum, ad messores.

19. Ait patri suo: Caput meum dolo, caput meum dolo. At ille dixit puero: Tolle, et duc eum ad matrem suam.

20. Qui cum tulisset, et divisisset eum ad matrem suam, posuit eum illa super genua sua usque ad meridiem, et mortuus est.

21. Ascendit autem, et collocavit eum super lectulum hominis Dei, et clausit ostium; et, egressa.

22. Vocavit virum suum, et ait: Mitte mecum, obscuro, unum de pueris, et asinum, ut excurram usque ad hominem Dei, et revertar.

23. Qui ait illi: Quam ob causam vadis ad eum? hodie non sunt calenda, neque sabbatum. Quae respondit: Vadam.

24. Stravitque asinum, et praecepit puero: Mina, et properea, ne mihi moram facias in cundo; et hoc age quod praecipio tibi.

25. Profecta est igitur, et venit ad virum Dei in montem Carmeli. Cumque vidisset eum vir Dei contra, ait ad Giezi puerum suum: Ecce Susannitis illa.

26. Vado ergo In occursum ejus, et dic ei: Recte agitur circa te, et circa virum tuum, et circa filium tuum? Quae respondit: Recte.

27. Cumque venisset ad virum Dei in montem, apprehendit pedes ejus; et accessit Giezi ut amoveret eam. Et ait homo Dei: Dimitte illam; anima enim ejus in amaritudine est, et Dominus celavit a me, et non indicavit mihi.

28. Quae dixit illi: Numquid petivi filium a domino meo? Numquid in dixi tibi: Ne illudas me?

29. Et ille ait ad Giezi: Accinge lumbos tuos, et tolle baculum meum in manu tua, et vade. Si occurrerit tibi homo, non salutes eum; et si salutaverit te quisquam, non respondeas illi; et poneas baculum meum super faciem pueri.

30. Porro mater pueri ait: Vivit Dominus, et vivit anima tua! non dimittam te. Surrexit ergo, et secutus est eam.

31. Giezi autem precesserat ante eum, et posuerat baculum super faciem pueri, et non erat vox, neque sensus; reversusque est in occursum ejus, et nuntiavit ei, dicens: Non surrexit puer.

32. Ingressus est ergo Eliseus domum et ecce puer mortuus Jacobat in lectulo ejus;

33. Ingressusque clausit ostium super se et super puerum, et oravit ad Dominum.

34. Et ascendit, et incubuit super puerum; posuitque os suum super os ejus, et oculos suos super oculos ejus, et manus suas super manus ejus; et incurvavit se super eum; et calefacta est caro pueri.

35. At ille, reversus, deambulavit in domo, semel huc atque illuc; et ascendit, et incubuit super eum; et oscitavit puer septies, aperuitque oculos.

36. At ille vocavit Giezi, et dixit ei: Voca Susannitidem hanc. Quae, vocata, ingressa est ad eum. Qui ait: Tolle filium tuum.

37. Venit illa, et corruit ad pedes ejus, et adoravit super terram: tulitque filium suum, et egressa est.

38. Et Eliseus reversus est in Galaad. Erat autem fames in terra, et filii prophetarum habitabant coram eo. Dixitque uni de pueris suis: Pone olivam grandem, et coque pulmentum filiis prophetarum.

39. Et egressus est unus in agrum ut colligeret herbas agrestes; invenitque quasi vitem sivestrum, et colligit et ea coxit in oleo, et implevit pallium colocythidas agri, et implevit pallium suum, et reversus concidit in ollam pulmenti; nesciebat enim quid esset.

40. Infuderunt ergo sociis, ut comederent; cumque gustassent de coctione, clamaverunt, dicens: Mors in olla, vir Dei! Et non poterunt comedere.

41. At ille: Afferte, inquit, farinam. Cumque tulissent, misit in ollam, et ait: Infunde turbe, et comedat. Et non fuit amplius quidquam amaritudinis in olla.

42. Vir autem quidam venit de Baal-Salis defrensus viro Dei panes primitiarum, viginti panes hordeaceos, et fragmentum novum in pera sua. At ille dixit: Da populo, et comedat.

43. Responditque ei minister ejus: Quantum est hoc, ut apponam centum

viris? Rursum ille ait: Da populo, ut comedat; haec enim dicit Dominus: Comedent, et supererit.

44. Posuit itaque coram eis; qui comederunt, et supererit, iuxta verbum Domini.

CAPUT V.

Scilicet rex Israel vestimenta sua, quod jussit rex Syria ut Naama laeprosam curaret; quem Eliseus septena in Jordane lotione mundat a lepra, quae Giezi, propter munera mendacio extorta, ab Eliseo spreta, perperat adhaerit.

1. Naaman, princeps militiae regis Syriae, erat vir magnus apud dominum suum, et honoratus; per illum enim dedit Dominus salutem Syriae; erat autem vir fortis et dives, sed leprosus.

2. Porro de Syria egressi fuerant laetrunculi, et captivam duxerant de terra Israel puellam parvulam, quae erat in obscuro uxoris Naaman;

3. Quae ait ad dominam suam: Utrinam fuisset dominus meus ad prophetam qui est in Samaria! profecto curasset eum a lepra quam habet.

4. Ingressus est itaque Naaman ad dominum suum, et nuntiavit ei, dicens: Sic et sic locuta est puella de terra Israel.

5. Dixitque ei rex Syria: Vade, et mittam litteras ad regem Israel. Qui cum profectus esset, et tulisset secum decem talenta argenti, et sex milia aureos, et decem mutatoria vestimentorum.

6. Detulit litteras ad regem Israel, in haec verba: Cum acciperis epistolam hanc, scito quod miseram ad te Naaman servum meum, ut cures eum a lepra sua.

7. Cumque legisset rex Israel litteras, scidit vestimenta sua, et ait: Numquid Deus ego sum, ut occidere possim, et vivificare, quia iste misit ad me, ut cures hominem a lepra sua? Animadvertite, et videte quod occasiones quaerit adversum me.

8. Quod cum audisset Eliseus vir Dei, scidissit videlicet regem Israel vestimenta sua, misit ad eum, dicens: Quare scidisti vestimenta tua? Veniat ad me, et sciat esse prophetam in Israel.

9. Venit ergo Naaman cum equis et carribus, et stetit ad ostium domus Elisei.

10. Misitque ad eum Eliseus nuntium,

dicens: Vade, et lavare septies in Jordane, et recipiet sanitatem caro tua, atque mundaberis.

11. Iratus Naaman recedebat, dicens: Potabam quod egredereur ad me, et stans increpavit nomen Domini Dei sui, et tangeret manu sua locum leproae, et curaret me.

12. Numquid non meliores sunt Abana et Phiarph, fluvii Damascus, omnibus aquis Israel, ut laver in eis, et mundeur? Cum ergo veridisset se, et abiret indignans,

13. Accesserunt ad eum servi sui, et locuti sunt ei: Pater, et si rem grandem dixisset tibi propheta, certe facere debueras; quanto magis quia nunc dixit tibi: Lavare, et mundaberis!

14. Descendit, et lavit in Jordane septies iuxta sermonem viri Dei, et restituta est caro ejus sicut caro pueri parvuli, et mundatus est.

15. Reversusque ad virum Dei cum universo comitatu suo, venit, et stetit coram eo, et ait: Vere scio quod non sit alius Deus in universo terra, nisi tantum in Israel. Obscuro itaque ut accipias benedictionem a servo tuo.

16. At ille respondit: Vivit Dominus, ante quem sto! quia non accipiam. Cumque vim faceret, penitus non acquiescit.

17. Dixitque Naaman: Ut vis; sed, obscuro, concede mihi servo tuo, ut tollam onus duorum burdonum de terra; non enim faciet ultra servus tuus holocaustum aut victimam diis alienis, nisi Domino.

18. Hoc autem solum est, de quo deprecaris Dominum pro servo tuo; quando ingredierit dominus meus templum Remmon ut adoret, et ille innite- tentem super manum meam, si adoraver in templo Remmon, adorante eo in eodem loco, ut ignoscit mihi Dominus servo tuo pro hoc re.

19. Qui dixit ei: Vade in pace. Abiit ergo ab eo electo tempore.

20. Dixitque Giezi puer viri Dei: Percepit dominus meus Naaman Syro isti, ut non acciperet ab eo quod attulit. Vivit Dominus, quia curram post eum, et accipiam ab eo aliquid.

21. Et secutus est Giezi post tergum Naaman; quem cum vidisset ille currentem ad se, desiliit de curru in occur-

sum ejus, et ait: Rectene susti omnia?
22. Et ille ait: Recte. Dominus meus misit me ad te, dicens: Modo venerunt ad me duo adolescentes de monte Ephraim, ex filiis prophetarum; da eis talentum argenti, et vestes mutorias duplices.

23. Dixitque Naaman: Melius est ut accipias duo talenta. Et coegit eum, ligavitque duo talenta argenti in duabus sacis, et duplicia vestimenta, et imposuit duobus pueris suis, qui et portaverunt eorum eo.

24. Cumque venisset jam vesperi, tulit de manu eorum, et reposuit in domo, dimisitque viros, et abierunt.

25. Ipse autem ingressus, stetit coram domino suo. Et dixit Eliseus: Unde venis, Giezi? Qui respondit: Non ivit servus tuus quoquam.

26. At ille ait: Nonne cor meum in presentia erat, quando reversus es homo de curru suo in occursum tuum? Nunc jgitur accepisti argentum, et accepisti vestes, ut emas oliveta, et vineas, et oves, et boves, et servos, et ancillas:

27. Sed et lepra Naaman adhaerbit tibi, et semel tuo, usque in sempiternum. Et egressus est ab eo leprosus quasi nix.

CAPUT VI.

Eliseus forum servus natara facit; regis Syria milites ducuntur quasi excocti in Samariam ab Eliseo, quem ob regis sui secretis regi Israel palefreta capere nitentur; ac postmodum Syria obsidentibus Samariam, matres ob incedam filios suos comendant, propter quod Eliseus a rege jubetur occidi.

1. Divertunt autem filii prophetarum ad Eliseum: Ecce locus, in quo habitamus eorum te, angustus est nobis.

2. Eamus usque ad Jordanem, et tollant singuli de silva materias singulas, ut aedificemus nobis ibi locum ad habitandum. Qui dixit: Ita.

3. Et ait unus ex illis: Veni ergo et tu cum servis tuis. Respondit: Ego veniam.

4. Et abiit cum eis. Cumque venissent ad Jordanem, credebant ligna.

5. Accidit autem ut, cum unum materiam sociasset, caderet ferrum sacris in aquam; exclamavit ille, et ait: Heu! heu! heu! domine mi, et hoc ipsum mutuo acciperam.

6. Dixit autem homo Dei: Ubi cecidit?

At ille monstravit ei locum. Praecidit ergo lignum, et misit illic; natavitque ferrum.

7. Et ait: Tolle. Qui extendit manum, et tulit illud.

8. Rex autem Syriae pugnabat contra Israel, consiliumque inivit cum servis suis, dicens: In loco illo et illo ponamus insidias.

9. Misit itaque vir Dei ad regem Israel, dicens: Cave ne transeas in locum illum, quia ibi Syrii in insidiis sunt.

10. Misit itaque rex Israel ad locum quem dixerat ei vir Dei, et praecipitavit cum; et observavit se ibi non semel neque bis.

11. Conturbatumque est cor regis Syriae pro hac re; et, convocatis servis suis, ait: Quare non indicatis mihi quis proditor mei sit apud regem Israel?

12. Dixitque unus servorum ejus: Nequaquam, domine mi rex; sed Eliseus propheta, qui est in Israel, indicat regi Israel omnia verba quaecumque locutus fueris in convlasi tuo.

13. Dixitque eis: Ite, et videte ubi sit, ut mittam, et capiam eum. Annuntiaruntque ei, dicientes: Ecce in Dothan.

14. Misit ergo illic equos et currus, et robur exercitus; qui cum venissent nocte, circumdederunt civitatem.

15. Consurgens autem diluculo miserit vir Dei, egressus, vidit exercitum in circuitu civitatis, et equos, et currus; nuntiavitque ei, dicens: Heu! heu! heu! domine mi, quid faciemus?

16. At ille respondit: Noli timere; plures enim nobiscum sunt, quam cum illis.

17. Cumque crasset Eliseus, ait: Domine, aperi oculos meos, ut videam. Et aperuit Dominus oculos pueri, et vidit, et ecce mons plenus equorum et carruum igneorum in circuitu illius.

18. Hostes vero descendunt ad eum; porro Eliseus oravit ad Dominum, dicens: Percute, obscuro, gremio hanc caecitate. Percussitque eos Dominus ne viderent, juxta verbum Elisei.

19. Dixit autem ad eos Eliseus: Non est haec via, neque ista est civitas; sequimini me, et ostendam vobis viam quam quaeritis. Duxit ergo eos in Samariam.

20. Cumque ingressi fuissent in Samariam, dixit Eliseus: Domine, aperi

oculos istorum, ut videant. Aperuitque Dominus oculos eorum, et viderunt se esse in medio Samariae.

21. Dixitque rex Israel ad Eliseum, cum vidisset eos: Numquid percutiam eos, pater mi?

22. At ille ait: Non percuties, neque enim cepisti eos gladio et arcu tuo ut percutias; sed pone panem et aquam coram eis, ut comedant et bibant, et vadant ad dominum suum.

23. Appositaeque est eis ciborum magna praeparatio, et comederunt et biberunt; et dimisit eos, abieruntque ad dominum suum; et ultra non venerunt latrones Syriae in terram Israel.

24. Factum est autem post haec, conegregavit Benadad, rex Syriae, universum exercitum suum, et ascendit, et obsidit Samariam.

25. Factaque est fames magna in Samaria, et tandiu obsessa est, donec venderetur caput asini octo signa argenteis, et quarta pars cabli siccoris columbarum quinque argenteis.

26. Cumque rex Israel transiret per murum, mulier quaedam exclamavit ad eum, dicens: Salva me, domine mi rex.

27. Qui ait: Non te salvat Dominus, unde te possum salvare? do arca, vel de tectulari? Dixitque ad eam rex: Quid tibi vis? Quae respondit:

28. Mulier ista dixit mihi: Da filium tuum ut comedamus eum hodie, et filium meum comedemus cras.

29. Coximus ergo filium meum, et comedimus. Dixitque ei ille altera: Da filium tuum ut comedamus eum. Nam abscondit filium suum.

30. Quod cum audisset rex, scidit vestimenta sua; et transibat per murum; riditque omnis populus cilicium quo steterat ad carmen intrinsecas.

31. Et ait rex: Haec mihi faciat Deus et haec addat, si steterit caput Elisei, filii Saphat, super ipsum hodie!

32. Eliseus autem sedebat in domo sua, et senes sedebant cum eo. Premisit itaque virum; et antequam venisset nuntius ille, dixit ad senes: Numquid scitis quod miserit filius homicidae hic ut praecidatur caput meum? Vidite ergo cum venerit nuntius; claudite ostium, et non sinatis eum introire; ecce enim solitus pedum domini ejus post eum est.

33. Adhuc illo loquente eis, apparuit

nuntius qui veniebat ad eum. Et ait: Ecce, tantum malum a Domino est; quid amplius expectabo a Domino?

CAPUT VII.

Eliseus in Samaria praedicit fore frumentum abundantiam; quam leprosi quatuor in Samaria ammentibus, terris a Deo Syriae, ac omnibus relictis obsequio solventibus; dux autem Elisei verbo incredulus a turba conculcatur in porta Samariae.

1. Dixit autem Eliseus: Audite verbum Domini: Haec dicit Dominus: In tempore hoc cras modius similis uo statero erit, et duo modii hordei statero uno, in porta Samariae.

2. Respondens unus de duobus, super cuius manum rex incumbebat, homini Dei, ait: Si Dominus fecerit etiam cataractas in caelo, nunquid poterit esse quod loqueris? Qui ait: Videbis oculus tuus, et inde non comedes.

3. Quatuor ergo viri erant leprosi iuxta introitum portae; qui dixerunt ad invicem: Quid hic esse volumus donec moriamur?

4. Sive ingredi voluerimus civitatem, fame moriemur; sive manserimus hic, moriemur nobis esse; venite ergo, et transigamus ad castra Syriae; si perierint nobis, vivemus; si autem occidero voluerint, nihilominus moriemur.

5. Surrexerunt ergo vesperi, ut venirent ad castra Syriae. Cumque venissent ad principium castrorum Syriae, nullum ibidem repererunt;

6. Siquidem Dominus sonitum audire fecerat in castris Syriae currum et equorum, et exercitus plurimi; dixeruntque ad invicem: Ecce mercede conduxit adversum nos rex Israel reges Hethorum et Aegyptiorum, et venerunt super nos.

7. Surrexerunt ergo, et fugerunt in tenebris; et dereliquerunt tentoria sua, et equos, et asinos, in castris, fugeruntque, animas tantum suas salvare cupientes.

8. Igitur, cum venissent leprosi illi ad principium castrorum, ingressi sunt unum tabernaculum, et comederunt et biberunt; tolerantesque laed argenteum, et aurum, et vestes, et abiierunt, et absconderunt; et rursus reversi sunt ad alud tabernaculum, et inde similiter auferentes absconderunt.

9. Dixerantque ad invicem: Non regno facinuros; hæc enim dies hinc nunti est; si tacuerimus, et noluerimus montare usque manu, sceleris arguamur; venit, eamus, et nuntiemus in aula regis.

10. Cumque venissent ad portam civitatis, narraverunt eis, dicentes: Irimus ad castra Syriae, et nullum ibidem reperimus hominem, nisi equos et asinos alligatos, et taxa, torcularia.

11. Lerunt ergo portarii, et nuntiaverunt in palatio regis intrinsecus.

12. Qui surrexit nocte, et ait ad servos suos: Dico vobis quid fecerint nobis Syri: Sciunt quia fama laboramus, et idcirco egressi sunt de castris, et lalliter perierunt in agris, dicentes: Cuius egressi fuerint de civitate, capiemus eos vivos, et tunc civitate ingredi poterimus.

13. Respondit autem unus servorum ejus: Tollamus quinque equos qui remanserunt in urbe (quia ipsi tantum sunt in universa multitudine Israel, nisi enim consumpti sunt), et mittentes, explore poterimus.

14. Addixerunt ergo duos equos, misitque rex in castra Syrorum, dicens: Ite, et videte.

15. Qui abierunt post eos usque ad Jordanem; ecce autem omnis via plena erat vestibus et vasis, quæ proceperant Syri cum turbarentur: reversique nuntii indicaverunt regi.

16. Et egressus populus diripuit castra Syriae; factisque est modus similis stare uno, et duo modii hordel statero uno, juxta verbum Domini.

17. Porro rex ducent illum in cujus manu incubebat constituit ad portam; quem conculcavit turba in introitu portæ, et mortuus est, juxta quod locutus fuerat vir Dei quando descendit rex ad eum.

18. Factumque est secundum sermonem viri Dei, cum dixerat regi, quando ait: Duo modii hordel statero uno erunt, et modius similis statero uno, hoc eodem tempore cras, in porta Samarie.

19. Quando responderat dux ille viri Dei, et dixerat: Etiam si Dominus fecerit cataractas in celo, namquid poterit fieri quod loqueris? et dixit ei: Videbis oculus tuis, et in id non comedas.

20. Erenit ergo et sicut prædictum fuerat; et conculcavit eum populus in porta, et mortuus est.

CAPUT VIII.

Post septennem famem ab Eliseo predictam, Samaria, que ipsius consilio peregrinata erat, reversa suos agros cum fructibus recuperat; Eliseus Benadad egrotantem poscit mortuam, et impium Hazael recantat; Joram, rex Juda, perussit Idumæos, quæ a se recessissent; cui impio succedit Ochozias filius impius.

1. Eliseus autem locutus est ad maherem Ioculæ vivore fecerat filium, dicens: Surge, vade, in et domus tua, et peregrinare ubicumque repereris; rogavit enim Dominus famem, et venit super terram septem annis.

2. Que surrexit, et fecit juxta verbum hominis Dei; et vadens cum domo sua, peregrinata est in terra Philistinim diebus multis.

3. Cumque finiti essent anni septem, reversa est mulier de terra Philistinim, et egressa est ut interpellaret regem pro domo sua et pro agris suis.

4. Rex autem interrogavit eam cum Giesi, puero viri Dei, dicens: Narra mihi omnia magna quæ fecit Eliseus.

5. Cumque ille narraret regi quomodo mortuum suscitasset, apparuit mulier cuius vivificaverat filium, clamans ad regem pro domo sua et pro agris suis.

Dixitque Giesi: Domine mi rex, hoc est mulier, et hic est filius ejus, quem suscitavit Eliseus.

6. Et interrogavit rex mulierem, que narravi ei. Deditque ei rex eunuchum unum, dicens: Restitue ei omnia quæ sua sunt, et universos redditus agrorum a die qua reliquit terram usque ad presens.

7. Venit quoque Eliseus Damascus. Et Benadad, rex Syriae, egrotabat; nuntiaveruntque ei, dicentes: Venit vir Dei ille.

8. Et ait rex ad Hazael: Tolle tecum munera, et vade in occursum viri Dei, et consule Dominum per eum, dicens: Si eversus potero de infirmitate mea hæc?

9. Irit igitur Hazael in occursum ejus, habens secum munera, et omnia bona Damascus, onera quadraginta camelorum. Cumque stetit coram eo, ait: Filius tuus Benadad, rex Syriae, misit me ad te, dicens: Si sanari potero de infirmitate mea hæc?

10. Dixitque ei Eliseus: Vade, dic ei: Sanaberis; porro ostendi tibi Dominus quia morte moriturus.

11. Stetitque cum eo, et conturbatus est usque ad suffusionem vultus; levitque vir Dei.

12. Cui Hazael ait: Quare dominus meus fiet? At ille dixit: Quia scio que facturus sis filiis Israel mala. Civitates coram multis igne succendes, et juvenes eorum interficies gladio, et parvulos eorum elides, et prægnantes divides.

13. Dixitque Hazael: Quid enim sum servus tuus canis, ut faciam rem istam magnam? Et ille Eliseus: Ostendi tibi Dominus te regem Syriae fore.

14. Qui cum recessisset ab Eliseo, venit ad dominum suum. Qui ait ei: Quid dixit tibi Eliseus? At ille respondit: Dixit mihi: Recipies sanitatem.

15. Cumque venisset dies altera, tulit stragulum, et infudit aquam, et expandit super faciem ejus; quo mortuo, rogavit Hazael pro eo.

16. Anno quinto Joram, filii Achab, regis Israel, et Josaphat, regis Juda, rogavit Joram, filius Josaphat, rex Juda.

17. Triginta duorum annorum erat cum regnare cepisset, et octo annis regnavit in Jerusalem.

18. Ambulavitque in vis regum Israel, sicut ambulaverat domus Achab, filia enim Achab erat uxor ejus; et fecit quod malum est in conspectu Domini.

19. Noluit autem Dominus disperdere unum, propter David servum suum, sicut promiserat ei, ut daret illi lucrum et filiis ejus centis diebus.

20. In diebus ejus recessit Edom, non esset sub Juda, et constituit sibi regem.

21. Venitque Joram Seira, et omnes reges cum eo; et surrexit nocte, percussitque Idumæos, qui cum circumdederant, et principes currum, populus autem fugit in tabernacula sua.

22. Necessit ergo Edom non esset sub Juda, usque ad diem hanc. Tunc recessit et Loaba in tempore illo.

23. Reliqua autem sermonum Joram, et universa que fecit, nonne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum Juda?

24. Et dormivit Joram cum patribus

1 II Par. 21, 3.
2 II Reg. 7, 13.

suus, sepultusque est cum eis in Civitate David. Et regnavit Ochozias, filius ejus, pro eo.

25. Anno duodecimo Joram, filii Achab, regis Israel, regnavit Ochozias, filius Joram, regis Juda.

26. Vingt duorum annorum erat Ochozias cum regnare cepisset, et uno anno regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Athalia, filia Asari, regis Israel.

27. Et ambulavit in vis domus Achab, et fecit quod malum est coram Domino, sicut domus Achab; gener enim domus Achab fuit.

28. Abiit quoque cum Joram, filio Achab, ad preliandum contra Hazael, regem Syriae, in Ramoth Galaad; et vulneraverunt Syri Joram.

29. Qui reversus est ut curaretur in Jezrahel, quia vulneraverat eum Syri in Ramoth, præliatum contra Hazael, regem Syriae. Porro Ochozias, filius Joram, rex Juda, descendit invisere Joram, filium Achab, in Jezrahel, quia agrotabat ibi.

CAPUT IX.

Jehu in regem Israel neco per prophetam mactat Dominum, ut delect domum Achab; occidit ergo Joram cum eo. Ochozia regis Juda, et corpus Jezabel a fenestra ipsius jessu percussit; hæc devorant, juxta Elise vaticinium.

1. Eliseus autem propheta vocavit unum de filiis prophetarum, et ait illi: Accinge lumbos tuos, et tolle lenticulam olei hanc in manu tua, et vade in Ramoth Galaad.

2. Cumque veneris illuc, videbis Jehu, filium Josaphat, filii Namsi; et ingressus suscitabis eum de medio fratrum suorum, et introduces in interior cubiculum.

3. Tenensque lenticulam olei, fundes super caput ejus, et dices: Hac dicit Dominus: Unxi te regem super Israel. Apertisque ostium, et fugies, et non tibi subies.

4. Abiit ergo adolescens puer propheta in Ramoth Galaad.

5. Et ingressus est illuc; ecce autem principes exercitus sedebant, et ait:

1 II Par. 21, 3.
2 II Par. 22, 1.
3 III Reg. 19, 16.

Verbum mihi ad te, o princeps. Dixitque Jehu: Ad quem ex omnibus nobis? At ille dixit: Ad te, o princeps.

6. Et surrexit, et ingressus est cubilem; et at ille fudit oleum super caput ejus, et ait: Hæc dicit Dominus Deus Israel: Laxi te regem super populum Domini Israhel.

7. Et percussit domum Achab domini tui, et ulciscar sanguinem servorum meorum proleptarium, et sanguinem omnium servorum Domini, de manu Jezabel.

8. Perdammque omnem domum Achab, et interficem de Achab mungentem ad parietem, et clausum et novissimum in israhel.

9. Et dabo domum Achab sicut domum Jeroboam, filii Nabat, et sicut domum Baasa, filii Abia.

10. Jezabel quoque comedent canes in agro Jezrahel, nec erit qui sepeliat eam. Aperuntque ostium, et fugit.

11. Jehu autem regressus est ad servos domini sui, qui dixerunt ei: Rectene sunt omnia? quid venit insanus iste ad te? Qui ait eis: Nostis hominem, et quid locutus ait.

12. At illi responderunt: Falsum est, sed magis narra nobis. Qui ait eis: Hæc et hæc locutus est mihi, et ait: Hæc dicit Dominus: Laxi te regem super Israel.

13. Festinaverunt itaque, et unusquisque tolles pallium suum posuerunt sub pedibus ejus in similitudinem tribunalis, et ceciderunt tuba, atque dixerunt: Regnavit Jehu.

14. Conjuravit ergo Jehu, filius Josaphat, filii Namsi, contra Joram. Porro Joram obsecravit Ramoth Galsad, et omnis Israel, contra Hazeel, regem Syriae.

15. Et reversus fuerat ut curaretur in Jezrahel propter vulnera, quia percussit eum Syrii præstantem contra Hazeel, regem Syriae. Dixitque Jehu: Si placet vobis, nemo egredietur profundus de civitate, ne vadat, et nuntiet in Jezrahel.

16. Et ascendit, et proccetus est in Jezrahel; Joram enim agrostabat ibi; et Ochozias, rex Juda, descenderat ad visitandum Joram.

1 III Reg. 21, 21.

2 III Reg. 16, 29.

3 III Reg. 16, 3.

17. Igitur speculator qui stabat super turrim Jezrahel vidit globum Jehu venientis, et ait: Video ego globum. Dixitque Joram: Tolle currum, et mitte in occursum eorum; et dicat vadens: Rectene sunt omnia?

18. Abiit ergo qui ascenderat currum in occursum ejus, et ait: Hæc dicit rex: Pascantur sunt omnia? Dixitque Jehu: Quid tibi et pax? Transi, et scire me. Nuntiavit quoque specialiter, dicens: Venit nuntius ad eos, et non revertitur.

19. Misit etiam currum equorum secundum; venique ad eos, et ait: Hæc dicit rex: Numquid pax est? Et ait Jehu: Quid tibi et pax? Transi, et scire me.

20. Nuntiavit autem speculator, dicens: Venit usque ad eos, et non revertitur. Est autem incensus quasi incensus Jehu, filii Namsi; proceps enim gravit.

21. Et ait Joram: Junge currum, Junxeruntque currum ejus, et egressus est Joram, rex Israel, et Ochozias, rex Juda, singuli in curribus suis; egressique sunt in occursum Jehu, et invenimus eum in agro Naboth Jezrahelitarum.

22. Cumque vidisset Joram Jehu, dixit: Pax est, Jehu? At ille respondit: Quæ pax? adhuc fornicationes Jezabel, matris tue, et veneficia ejus multa vigent.

23. Convertit autem Joram manum suam, et fugiens, ait ad Ochoziam: Insidie, Ochozia.

24. Porro Jehu tetendit arcum manum, et percussit Joram inter scapulas; et egressa est sagitta per cor ejus, statimque cecidit in curru suo.

25. Dixitque Jehu ad Badacer duorum: Tolle, projice eum in agro Naboth Jezrahelitic; memini enim, quando ego et tu sedentes in curru sequebamur Achab patrem hujus, quod Dominus omnis hoc levaverit super eum, dicens:

26. Si non pro sanguine Naboth, et pro sanguine filiarum ejus, quoniam interfeci, ait Dominus, reddam tibi in agro isto, dicit Dominus. Nunc ergo tolle, et projice eum in agrum, juxta verbum Domini.

27. Ochozias autem, rex Juda, videns

4 Sup. 8, 25.

5 III Reg. 21, 22.

hoc fugit per viam domus horti; percutusque est cum Jehu, et ait: Eiam hæc percussit in curru suo. Et percussit eum in ascensu Gaver, qui est juxta Jezlaam. Qui fugit in Magaddo, et mortuus est ibi.

28. Et imposuerunt enim servi ejus super currum suum, et tulerunt in Jezrahel; sepelieruntque eum in sepulchrum cum patribus suis in Civitate David.

29. Anno undecimo Joram, filii Achab, regnavit Ochozias super Judam.

30. Venitque Jehu in Jezrahel. Porro Jezabel, introitæ ejus auditæ, depreßit os suos sibi, et ornavit et juxta eum et reposit per fenestram.

31. Ingredientem Jehu per portam, et ait: Numquid pax potest esse Zambri, qui interfecit dominum suum?

32. Levavitque Jehu faciem suam ad fenestram, et ait: Quæ est ista? Et inclinaverunt se ad eum duo vel tres eunuchi.

33. At ille dixit eis: Præcipitavit eam deorsum; et præcipitaverunt eam, aspersusque est sanguine paries, et equorum ungule concucaverunt eam.

34. Cumque introgressus esset ad comedere bibereque, ait: Ite, et videte maledictam illam; et sepelite eam, quia filia regis est.

35. Cumque essent ut sepelirent eam, non invenerunt nisi calvariam, et pedes, et summas manus.

36. Reversique nuntiaverunt ei. Et ait Jehu: Sermo Domini est, quem locutus est per servum suum Eiam Thobiten, dicens: In agro Jezrahel comedent ius carnes Jezabel.

37. Et erunt carnes Jezabel sicut sternus super faciem terræ in agro Jezrahel, usque ad prætereuntes dicant: Hæcine est illa Jezabel?

CAPUT X.

Jehu lxx filios Achab et xlvi fratres Ochoziam occidit, totamque Achab progeniem delit, et omnes sacerdotes Baal calcide conatos occidit, exasta illius statua, et templum in cloacam versa; atamem in cultu vitulorum auroorum perseveravit Jehu, ideo vehementer incensus est Israel ab Hazeel; mortuus autem Jehu succedit filius ejus Jeasar.

1. Erant autem Achab septuaginta filii

1 III Reg. 16, 10.

2 III Reg. 21, 23.

in Samaria. Scripsit ergo Jehu litteras, et misit in Samariam ad optimates civitatis, et ad majores natu, et ad nutriendos Achab, dicens:

2. Statim ut acceperitis litteras hæc, qui habetis filios domini vestri, et currus, et equos, et vitatas firmas, et arma.

3. Eligite meliorem, et eum qui vobis placuerit de filiis domini vestri, et eum ponite super selinum patris sui, et paginate pro domo domini vestri.

4. Timuerunt illi vehementer, et dixerunt: Ecce duo reges non poterunt stare coram eo; et quomodo nos valebimus resistere?

5. Miserunt ergo prepositi domus, et prefecti civitatis, et majores natu, et nutritii, ad Jehu, dicientes: Servi tui sumus; quæcumque jussoris faciemus, nec consitidimus nobis regem; quæcumque tibi placuit, fac.

6. Rescripsit autem eis litteras secundo, dicens: Si mei esset, et obediis mihi, tollite capita filiorum domini vestri, et venite ad me hæc eadem hora cras in Jezrahel. Porro filii regis, septuaginta viri, apud optimates civitatis nubiabantur.

7. Cumque venissent litteræ ad eos, tulerunt filios regis, et occiderunt septuaginta viros, et posuerunt capita eorum in cophinis, et miserunt ad eum in Jezrahel.

8. Venit autem nuntius, et indicavit ei, dicens: Attulerunt capita filiorum regis. Qui respondit: Ponite ex ad duos acervos juxta introitum portæ usque mane.

9. Cumque diluxisset, egressus est, et stans dixit ad omnem populum: Justi estis; si ego conjuravi contra dominum meum, et interfeci eum, quis percussit omnes hos?

10. Videte ergo nunc quoniam non occidit de sermoibus Domini in terram quos locutus est Dominus super domum Achab, et Dominus fecit quod locutus est in manu servi sui Eiam.

11. Percussit hæc Jehu omnes qui reliqui erant de domo Achab in Jezrahel, et universos optimates ejus, et notos, et sacerdotes, donec non remaneret ex eo reliquæ.

12. Et surrexit, et venit in Sama-

3 III Reg. 21, 29.

riam. Cumque venisset ad cameram pastorem in via.

15. Invenit fratres Ochozias, regis Juda, dixitque ad eos: Quinam esitis vos? Qui responderunt: Fratres Ochozias sumus, et descendimus ad salutandos filios regis et filios reginae.

16. Qui ait: Comprehendite eos vivos. Quom cum comprehendissent vivos, jugularunt eos in aedificia juxta cameram, quadraginta duos viros, et non reliquit eis quemquam.

17. Cumque abisset inde, invenit Jonadab, filium Rechab, in occursum sibi, et benedixit ei. Et ait ad eum: Numquid est cor tuum rectum, sicut cor meum est cor tuo? Et ait Jonadab: Est. Si est, inquit, da manum tuam. Qui dedit ei manum suam. At ille levavit eum ad se in curram.

18. Dixitque ad eum: Veni mecum, et vide zelum meum pro Domino. Et imposuit in curru suo.

19. Duxit in Samariam. Et percussit omnes qui reliqui fuerant de Achab in Samaria usque ad unum, juxta verbum Domini quod locutus est per Eliam.

20. Congregavit ergo Jehu omnem populum, et dixit ad eos: Achab coluit Baal parum, ergo autem colam eum amplius.

21. Nunc igitur omnes prophetas Baal, et universos servos ejus, et cunctos sacerdotes ipsius, vocate ad me: nullus sit qui non veniat, sacrificium enim grande est mihi Baal, quicumque defuerit non vivit. Porro Jehu factebat hoc insidiosus, ut disperderet cultores Baal.

22. Et dixit: Sanctificate diem solemne Baal. Vocavitque.

23. Et misit in universos terminos Israel, et venerunt cuncti servi Baal: non fuit residuus non unus quidem qui non veniret. Et ingressi sunt templum Baal, et repleta est domus Baal a summo usque ad summum.

24. Dixitque his qui erant super vestes: Proferte vestimenta universis servis Baal. Et protulerunt eis vestes.

25. Ingressusque Jehu, et Jonadab, filius Rechab, templum Baal, ait cultoribus Baal: Perquirite, et videte, ne qui forte vobiscum sit de servis Domini, sed ut sint servi Baal soli.

26. Ingressi sunt igitur ut facerent victimas et holocausta. Jehu autem pre-

paraverat sibi foris octoginta viros, et dixerat eis: Quicumque fuerit de hominibus his, quos ego adduxero in terra vestra, anima ejus erit pro anima filius.

27. Factum est autem, cum completum esset holocaustum, praecipit Jehu militibus et ducibus suis: Ingradimini, et percutite eos, nullus evadat. Percussit seruntque eos in ore gladii, et propecerunt milites et duces. Et inveni in civitate templi Baal.

28. Et protulerunt statuum de fano Baal, et combusserunt.

29. Et comminuerunt eam. Destruerunt quoque eodem Baal, et fecerunt pro ea latrinas usque in diem hanc.

30. Delevit itaque Jehu Baal de Israel.

31. Verumtamen a peccatis Jeroboam, filii Nabat, qui peccare fecit Israel, non recessit, nec dereliquit vitulos aureos, qui erant in Bethel et in Dan.

32. Dixit autem Dominus ad Jehu: Quis studiosus egisti quod rectum est et placebat in oculis meis, et omnia quae erant in corde meo fecisti contra domum Achab, filii tui usque ad quartam generationem sedebant super thronum Israel.

33. Porro Jehu non custodivit ut ambularet in lege Domini Dei Israel in toto corde suo, non enim recessit a peccatis Jeroboam, qui peccare fecerat Israel.

34. In diebus illis coepit Dominus tedere super Israel: percussitque eos Hazael in universis finibus Israel.

35. A Jordane contra orientalem plagam, omnem terram Galaad, et Gad, et Ruben, et Manasse, ab Aroer, quae est super torrentem Arnon, et Galaad, et Bassa.

36. Reliqua autem verborum Jehu, et universa quae fecit, et fortitudo ejus, nonne haec scripta sunt in libro Verborum dierum regum Israel?

37. Et dormivit Jehu cum patribus suis, sepelivitque eum in Samaria: et renavit Joschab, filius ejus, pro eo.

38. Dies autem, quos regnavit Jehu super Israel, viginti et octo anni sunt, in Samaria.

CAPUT XL

Athalia, audita filii mortis, omne semen re-

¹ Inf. 12, 12.

gion, pater Joas, ferro extinguit, et regem sibi usurpat; sed principissa Joiada sacerdotis, occiditur, et Joas rex Juda constituitur, destructa aris et imaginibus Baal.

1. Athalia vero, mater Ochozias, videns mortuum filium suum, surrexit, et interfecit omne semen regium.

2. Tollens autem Josaba, filia regis Joram, soror Ochozias, Joas, filium Joram, furata est eum de medio filiorum regis qui interferebantur, et matrem ejus de triclinio, et abscondit eum a facie Athaliae ut non interficeretur.

3. Etaque cum ex sex annis clam in domo Domini: porro Athalia regnavit super terram.

4. Anno autem septimo misit Joiada, et assumens centuriones et milites introduxit ad se in templum Domini, percutitque cum eis fedus: et, adjurans eos in domo Domini, ostendit eis filium regis.

5. Et praecipit illis, dicens: Iste est sermo quem facere debetis:

6. Tertia pars vestrum introcat sabbato, et observet excubias domus regis; tertia autem pars sit ad portam Surt, et tertia pars sit ad portam quae est post habitaculum scutariorum; et custodietis excubias domus Messa.

7. Duae vero partes et vobis, omnes egredientes sabbato, custodiant excubias domus Domini circa regem.

8. Et vallabitis eum, habentes arma in manibus vestris: si qui autem ingressus fuerit septum templi, interficiatur; eritque cum rege introeunt et egrediente.

9. Et fecerunt centuriones juxta omnia quae praecipit eis Joiada sacerdos; et assumens singuli viros suos, qui ingrediebantur sabbatum, cum his qui egrediebantur sabbato, venerunt ad Joiadam sacerdotem.

10. Qui dedit eis hastas et arma regis David, quae erant in domo Domini.

11. Et steterunt singuli habentes arma in manu sua, a parte dextera usque ad partem sinistram altaris et sedis, circum regem.

12. Produxitque filium regis, et posuit super eum diadema et testaminiarius; feceruntque eum regem, et unxerunt; et plaudentes manu, dixerunt: Vivat rex!

13. Audivit autem Athalia vocem populi currentis; et, ingressa ad turbas in templum Domini,

14. Vidit regem stantem super tribunal juxta morem, et cantores et tubas prope eum, omnemque populum terrae letantem et canentem tubis, et scdit vestimenta sua, clamavitque: Conjuratione conjuratio!

15. Praecipit autem Joiada centurionibus qui erant super exercitum, et ait eis: Educite eum extra septa templi; et quicumque eum secutus fuerit, forisatur gladio. Dixerat enim sacerdos: Non occidatur in templo Domini.

16. Imposueruntque ei manus, et impegerunt eam per viam introitus equorum, juxta palatium; et interfecta est ibi.

17. Peppigit ergo Joiada fedus inter Dominum, et inter regem et inter populum, ut esset populus Domini, et inter regem et populum.

18. Ingressusque est omnis populus terrae templum Baal, et destruxerunt aras ejus, et imagines contriverunt validi: Mathan quoque, sacerdotem Baal, occiderunt coram altari. Et posuit sacerdos custodias in domo Domini.

19. Tulitque centuriones, et Cerethi et Phelathi legiones, et omnem populum terrae; diduxeruntque regem de domo Domini, et venerunt per viam porta scutariorum in palatium; et sedit super thronum regem.

20. Letatusque est omnis populus terrae, et civitas conquievit; Athalia autem occisa est gladio in domo regis.

21. Septemque annorum erat Joas cum regnare coepisset.

CAPUT XII.

Joas prophetae peccatum ad sarta lecta templi instauranda expendit; Hanan autem, regi Syriae, bellum contra Jerusalem paravit: mittit omnes templi et palatii thesauros, tandemque a servis suis occiditur; cum succedit filius ejus Amazias.

1. Anno septimo Jehu regnavit Joas, et quadraginta annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Sebia, de Bersabee.

2. Factique Joas rectum coram Domino cunctis diebus quibus docuit eum Joiada sacerdos;

¹ II Par. 23, 1.

¹ III Reg.

3. Verumtamen excelsa non abstulit; idcirco enim populus immolabat, et adolebat in excelsis in eam.

4. Disititque Joas ad sacerdotes; et omnem pecuniam sanctorum, quae illata fuerit in templum Domini a praeterentibus, quae offertur pro pretio animae, et quam sponte et arbitrio cordis sui inferunt in templum Domini.

5. Accipiant illam sacerdotes juxta ordinem suum, et instaurant sarta tecta domus, si quid necessarium viderint instauracione.

6. Igitur usque ad vigesimum tertium annum regis Joas non instauraverunt sacerdotes sarta tecta templi.

7. Vocavitque rex Joas Joiadam pontificem et sacerdotes, dicens eis: Quare sarta tecta non instauratis templi? Nolite ergo amplius accipere pecuniam juxta ordinem vestrum; sed ad instauracionem templi redite eam.

8. Prohibitique sunt sacerdotes ultra accipere pecuniam a populo, et instaurare sarta tecta domus.

9. Et tuli Joiaa pontifex gazophylacium unum, aperulique foramen desuper, et posuit illud juxta altare ad dextram ingredientium domum Domini; mittebantque in eo sacerdotes qui custodiebant ostia omnem pecuniam quae deferabatur ad templum Domini.

10. Cumque viderent animam pecuniam esse in gazophylacio, ascendebat scriba regis, et pontifex, effundebantque et numerabant pecuniam quam inventiebatur in domo Domini;

11. Et dabant eam juxta numerum atque mensuram in manu eorum qui proserant censurarum domus Domini; qui impendebant eam in fabricis lignorum, et in censurarum iis qui operabantur in domo Domini.

12. Et sarta tecta faciebant, et in eis qui cedebant saxa, et ut emorent ligna et lapides qui excidebantur, ita ut impleteret instauracione domus Domini in universis quae indigebant expensa ad muniendam domum.

13. Verumtamen non fiebant ex eadem pecunia regiae templi Domini, et fuscimulae, et thuribula, et tubae, et omnia vas aeneum et argenteum, de pecunia quae inferebatur in templum Domini.

14. In eum qui faciebant opus dicitur ut instauraretur templum Domini.

15. Et non fiebat ratio iis hominibus

qui accipiebant pecuniam ut distribuere eam artificibus; sed in fide tractabant eam.

16. Pecuniam vero pro delicto et pecuniam pro peccatis non inferabant in templum Domini, quia sacerdotum erat.

17. Tunc ascendit Hazael, rex Syriae, et pugnavit contra Geth, cepitque eam, et direxit faciem suam ut ascenderet in Jerusalem.

18. Quam ob rem tulit Joas, rex Juda, omnia sanctificata quae consecraverat Josaphat, et Joram, et Ochozias, patres ejus, reges Juda, et quae ipse obtulerat, et universum argentum quod inveniri potuit in thesauris templi Domini et in palatio regis, misitque Hazael, regi Syriae, et recessit ab Jerusalem.

19. Reliqua autem sermonum Joas, et universa quae fecit, nonna haec scripta sunt in libro Verborum dierum regum Juda?

20. Surrexerunt autem servi ejus, et conjurarunt inter se, percusseruntque Joas in domo Mello in descensu Sella.

21. Josachar namque, filius Seimath, et Jozabad, filius Somer, servi ejus, percusserunt eum, et mortuus est; et sepelierunt eum cum patribus suis in Civitate David. Regnavitque Amasias, filius ejus, pro eo.

CAPUT XIII.

Joachaz, rex Israel, propter peccata sua gravissimo afflictus a rege Syria, conversus ad Dominum liberatur; cui mortuo succedit filius Joas, qui juxta Elisei mortuus vaticinium Syriae ter devicit; mortui autem Elisei sepulchro injectas quatuor mortuos suscitavit.

1. Anno vigesimo tertio Joas, filii Ochozias, regis Juda, regnavit Joachaz, filius Jehu, super Israel in Samaria decem et septem annis.

2. Et fecit malum coram Domino, secutusque est peccata Jeroboam, filii Nabat, qui peccare fecit Israel; et non declinavit ab eis.

3. Iratusque est furor Domini contra Israel, et tradidit eos in manu Hazael, regis Syriae, et in manu Benadad, filii Hazael, cunctis diebus.

4. Deprecatus est autem Joachaz faciem Domini, et audivit eum Dominus; vidit enim angustiam Israel, quia attraxerat se ad regem Syriae.

5. Et dedit Dominus salvatorem Israel, et liberatus est de manu regis Syriae; habitaveruntque filii Israel in tabernaculis suis sicut heri et nudius tertius.

6. Verumtamen non recesserunt a peccatis domus Jeroboam, qui peccare fecit Israel; sed in ipsis ambulaverunt; aliquid enim et lucus permansit in Samaria.

7. Et non sunt derelicti Joachaz de populo nisi quinquaginta equites, et decem currus, et decem milia pedum; interfecerat enim eos rex Syriae, et redegerat quasi pulverem in tritura aere.

8. Reliqua autem sermonum Joachaz, et universa quae fecit, et fortitudo ejus, nonna haec scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel?

9. Dormivitque Joachaz cum patribus suis, et sepelierunt eum in Samaria. Regnavitque Joas, filius ejus, pro eo.

10. Anno trigesimo septimo Joas, regis Juda, regnavit Joas, filius Joachaz, super Israel in Samaria sedecim annis.

11. Et fecit quod malum est in conspectu Domini; non declinavit ab omnibus peccatis Jeroboam, filii Nabat, qui peccare fecit Israel; sed in ipsis ambulavit.

12. Reliqua autem sermonum Joas, et universa quae fecit, et fortitudo ejus, quomodo pugnavit contra Amasiam, regem Juda, nonna haec scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel?

13. Et dormivit Joas cum patribus suis. Jeroboam autem sedit super solium ejus. Porro Joas sepultus est in Samaria cum regibus Israel.

14. Eliseus autem egrotabat infirmitate qua et mortuus est; descenditque ad eum Joas, rex Israel, et flebat coram eo, dicebatque: Pater mi, pater mi, curus Israel et auriga ejus!

15. Et ait illi Eliseus: Affer arcum et sagittas. Cumque attulisset ad eum arcum et sagittas,

16. Dixit ad regem Israel: Pone manum tuam super arcum. Et cum posuisset ille manum suam, superposuit Eliseus manus suas manibus regis.

17. Et ait: Aperi fenestram orientalem. Cumque aperuisset, dixit Eliseus: Jace sagittam. Et fecit. Et ait Eliseus: Sagitta salutis Domini, et sagitta salutis contra Syriam; percutiesque Syriam in Apher donec consumas eam.

¹ Becl. 48, 14.

18. Et ait: Tolle sagittas. Qui cum tulisset, rursus dixit ei: Percute Jacobum terram. Et cum percussisset tribus vicibus, et stetit,

19. Iratus est vir Dei contra eum, et ait: Si percussisses quatuordecim, aut sexies, sive septies, percussisses Syriam usque ad consumptionem; nunc autem tribus vicibus percutes eam.

20. Mortuus est ergo Eliseus, et sepelierunt eum. Latrunculi autem de Moab venerunt in terram in ipso anno.

21. Quidam autem sepelientes hominem viderunt latrunculos, et propeverunt cadaver in sepulchro Elisei. Quod cum tetigisset ossa Elisei, revixit homo, et stetit super pedes suos.

22. Igitur Hazael, rex Syriae, afflixit Israel cunctis diebus Joachaz:

23. Et miserus est Dominus coram eo, et reversus est ad eos prompter pactum suum, quod habebat cum Abraham, et Isaac, et Jacob, et noluit disperdere eos, neque perire penitus usque in praesens.

24. ¹ Quod dicitur est autem Hazael, rex Syriae; ² regnavit Benadad, filius ejus, pro eo.

25. Porro Joas, filius Joachaz, tulit urbes de manu Benadad, filii Hazael, quas tulerat de manu Joachaz, patris sui. Jure prelli; tribus vicibus percussit eum Joas, et reddidit civitates Israel.

CAPUT XIV.

Amasias, interfectis occisoribus patris sui Joas, percussit Edom; sed haec victoria factus clavis, provocans ad bellum Joas, regem Israel, ab eo captus, et Jerusalem diripuit; ad Joas, regem Israel, succedit filius Jeroboam; qui ab angustis liberat Israel, et cui succedit filius Zacharias; porro facta conjuratione adversus Amasiam, regem Juda, a suis occiditur, cui succedit filius Azarias impius.

1. In anno secundo Joas, filii Joachaz, regis Israel, regnavit Amasias, filius Joas, regis Juda.

2. Viginti quinque annorum erat cum regnare coepisset; viginti autem et novem annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Joadan, de Jerusalem.

3. Et fecit rectum coram Domino; verumtamen non ut David pater ejus. Juxta omnia quae fecit Joas pater ejus fecit,

¹ II Par. 25, 1.

4. Nisi hoc tantum quod excelsa non abstulit; adhuc enim populus immolabat, et adolebat incensum in excelsis.

5. Cumque obtrunisset regnum, percussit patres suos qui interfecerant regem, verum suum;

6. Filios autem eorum qui occiderant non occidit, iuxta quod scriptum est in libro legis Moysi, sicut præcepit Dominus, dicens: Non morietur pater pro filio, neque filii morietur pro patribus; sed unusquisque in peccato suo morietur.

7. Ipse percussit Edom in valle Sabinarum decem milia, et apprehendit patram in prelio, vocavitque nomen ejus Jectebel, usque in presentem diem. 8. Tunc misit Amasias nuntios ad Joas, filium Joachaz, filii Jehu, regis Israel, dicens: Veni, et videamus nos.

9. Remisitque Joas, rex Israel, ad Amasiam, regem Juda, dicens: Carduus Libani misit ad cedrum quæ est in Libano, dicens: Da filium tuam filio meo uxorem; transieruntque bestie salus quæ sunt in Libano, et concubaverunt carduum.

10. Percussiones invaluit super Edom, et sublevavit te cor tuum; contentus esto gloria, et sede in domo tua; quare provocas malum, ut cadas tu et Judas tecum?

11. Et non acquievit Amasias. Ascenditque Joas, rex Israel, et vidit se ipse et Amasias, rex Juda, in Bethsames, oppido Judee.

12. Percussusque est Juda coram Israel, et fugerunt unusquisque in tabernacula sua.

13. Amasiam vero, regem Juda, filium Joas, filii Ochozib, cepit Joas, rex Israel, in Bethsames, et adducit eum in Jerusalem. Et interruptit murum Jerusalem, a porta Ephraim usque ad portam Anguli, quadringentis cubitis;

14. Tulitque omne aurum, et argentum, et universa vasa quæ inventa sunt in domo Domini, et in thesauris regis, et obsoles, et reversus est in Samariam.

15. Reliqua autem verborum Joas quæ fecit, et fortitudo ejus quæ pugnavit contra Amasiam, regem Juda, nonne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel?

16. Dormivitque Joas cum patribus

suis, et sepultus est in Samaria cum regibus Israel. Et regnavit Jeroboam, filius ejus, pro eo.

17. Vixit autem Amasias, filius Joas, rex Juda, postquam mortuus est Joas, filius Joachaz, regis Israel, quindocim annis.

18. Reliqua autem sermonum Amasie, nonne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Juda?

19. Factaque est contra eum conjuratio in Jerusalem; et ille fugit in Lachis; miseruntque post eum in Lachis, et interfecerunt eum ibi.

20. Et asportaverunt in equis, sepultusque est in Jerusalem cum patribus suis in Civitate David.

21. Tulit autem universus populus Juda Azariam, annos natum sedecim, et constituerunt eum regem pro patre ejus Amasie.

22. Ipse edificavit Elath, et restituit eam Juda, postquam dormivit rex cum patribus suis.

23. Anno quintodecimo Amasie, filii Joas, regis Juda, regnavit Jeroboam, filius Joas, regis Israel, in Samaria, quadraginta et uno anno.

24. Et fecit quod malum est coram Domino; non recessit ab omnibus peccatis Jeroboam, filii Nabat, qui peccare fecit Israel.

25. Ipse restituit terminos Israel ab introitu Emath usque ad mare solitudinis. Juxta sermonem Domini Dei Israel, quem locutus est per servum suum Benaam, filium Amathi, prophetam, qui erat de Geth quæ est in Opher.

26. Vidit enim Dominus afflictionem Israel amarum nimis, et quod consumpti essent usque ad clausos carcere et extrema, et non esset qui auxiliaretur Israel.

27. Nec locutus est Dominus ut dederet nomen Israel de sub celo; sed salvavit eos in manu Jeroboam, filii Joas.

28. Reliqua autem sermonum Jeroboam, et universa quæ fecit, et fortitudo ejus quæ preliatus est, et quomodo restituit Dumasseum et Emath Juda; in Samaria, nonne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel?

29. Dormivitque Jeroboam cum patribus suis regibus Israel, et regnavit Zacharias, filius ejus, pro eo.

CAPUT XV.

Azariam leproso succedit filius Joathan in Juda; Zacharie autem in Israel succedit Sellum, et huic Manabem, qui fit tributarius regi Assyriorum, et huic Phacecia, et huic Thases; caput temporibus Theglath-Phalasar devictam magnam partem Israelitarum transtulit in Assyrios; huic succedit Osee; in Juda autem mortuo Joatham succedit filius Achaz.

1. Anno vigesimo septimo Jeroboam, regis Israel, regnavit Azarias, filius Amasie, regis Juda.

2. Sedecim annorum erat cum regnare cepisset, et quinquaginta duobus annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Jechelcia, de Jerusalem.

3. Fecitque quod erat placitum coram Domino, juxta omnia quæ fecit Amasias, pater ejus.

4. Verumtamen excelsa non est demolitus; adhuc populus sacrificabat, et adolebat incensum in excelsis.

5. Percussit autem Dominus regem, et fuit leprosus usque in diem mortis suæ; et habitabat in domo libera seorsum. Joathan vero, filius regis, gubernabat patrum, et judicabat populum terræ.

6. Reliqua autem sermonum Azaria, et universa quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum Juda?

7. Et dormivit Azarias cum patribus suis; sepelieruntque eum cum majoribus suis in Civitate David; et regnavit Joathan, filius ejus, pro eo.

8. Anno trigesimo octavo Azarias, regis Juda, regnavit Zacharias, filius Jeroboam, super Israel in Samaria sex mensibus.

9. Et fecit quod malum est coram Domino, sicut fecerant patres ejus; non recessit a peccatis Jeroboam, filii Nabat, qui peccare fecit Israel.

10. Conjuravit autem contra eum Sellum, filius Jabes, percussitque eum palam, et interfecit; regnavitque pro eo.

11. Reliqua autem verborum Zacharie, nonne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel?

12. Iste est sermo Domini quem locutus est ad Jehu, dicens: Filii tui usque ad quartam generationem sedebunt super thronum Israel. Factumque est ita.

* 11 Par. 36, 21.

13. Sellum, filius Jabes, regnavit trigesimo anno Azariae, regis Judæ; regnavit autem uno mense in Samaria;

14. Et ascendit Manahem, filius Gadi, de Thersa, veniens in Samariam, et percussit Sellum, filium Jabes, in Samaria, et interfecit eum, regnavitque pro eo.

15. Reliqua autem verborum Sellum, et conjuratio ejus, per quam tendit insidias, nonne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel? 16. Tunc percussit Manahem Thapsam et omnes qui erant in ea, et terminos ejus de Thersa, voluerunt enim aperire eam; et interfecit omnes prægnantes ejus, et scidit eas.

17. Anno trigesimo nono Azariae, regis Juda, regnavit Manahem, filius Gadi, super Israel decem annis in Samaria.

18. Fecitque quod erat malum coram Domino; non recessit a peccatis Jeroboam, filii Nabat, qui peccare fecit Israel cunctis diebus ejus.

19. Veniebat Phul, rex Assyriorum, in terram, et dabat Manahem Phul millia talenta argenti ut esset ei in auxilium, et armaret regem ejus.

20. Indixitque Manahem argentum super Israel cunctis potentibus et divitiis, ut daret regi Assyriorum, quinquaginta siclos argenti pro singulis. Reversusque est rex Assyriorum, et non est moratus in terra.

21. Reliqua autem sermonum Manahem, et universa quæ fecit, nonne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel?

22. Et dormivit Manahem cum patribus suis; regnavitque Phacecia, filius ejus, pro eo.

23. Anno quinquagesimo Azariae, regis Juda, regnavit Phacecia, filius Manahem, super Israel, in Samaria, biennio.

24. Et fecit quod erat malum coram Domino; non recessit a peccatis Jeroboam, filii Nabat, qui peccare fecit Israel.

25. Conjuravit autem adversus eum Phacecia, filius Remedie, dux ejus; et percussit eum in Samaria in turri domus regis, juxta Arxob et juxta Arie, et cum eo quinquaginta viros de filiis Galaaditarum; et interfecit eum, regnavitque pro eo.

† Sup. 10, 39.

Dent. 24, 16. Reeb. 10, 20

* 11 Par. 26, 1.

26. Reliqua autem sermonum Phacee, et universa que fecit, nonne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel?

27. Anno quinquagesimo secundo Azarie, regis Juda, regnavit Phacee, filius Romelie, super Israel, in Samaria, viginti annis.

28. Et fecit quod erat malum coram Domino; non recessit a peccatis Jeroboam, filii Nabat, qui peccare fecit Israel.

29. In diebus Phacee, regis Israel, venit Theglath-Phalasar, rex Assur, et cepit Aioz, et Abel Domun-Maacha, et filium Romelie, et percussit eum, et interfecit; regnavitque pro eo vigesimo anno Joatham, filius Ozie.

30. Conjuravit autem, et tetendit insidias Osee, filius Ela, contra Phacee, filium Romelie, et percussit eum, et interfecit; regnavitque pro eo vigesimo anno Joatham, filius Ozie.

31. Reliqua autem sermonum Phacee, et universa que fecit, nonne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Israel?

32. Anno secundo Phacee, filii Romelie, regis Israel, regnavit Joatham, filius Ozie, regis Juda.

33. Viginti quinque annorum erat cum regnare cepisset; et sedecim annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Jerusa, filia Sadoe.

34. Fecitque quod erat placitum coram Domino; juxta omnia que fecerat Ozias, pater suus, operatus est.

35. Verumtamen excelsa non abstulit; adhuc populus immolabat, et adolebat incensum in excelsis. Ipse edificavit portam domus Domini sublimissimam.

36. Reliqua autem sermonum Joatham, et universa que fecit, nonne hæc scripta sunt in libro Verborum dierum regum Juda?

37. In diebus illis cepit Dominus mittere in Judam Rasin, regem Syrie, et Phacee, filium Romelie.

38. Et dormivit Joatham cum patribus suis, sepultusque est cum eis in Civitate David patris sui. Et regnavit Achaz, filius ejus, pro eo.

¹ II Par. 27, 1.

² II Par. 28, 1.

³ Isa. 7, 1.

CAPUT XVI.

Achaz filium suum pro ignem consecravit idolis, regibus quoque Israel et Syrie Jerusalem obediens, auxilium a regi Assyriorum missi manibus obtinet; in eorum gratiam, ablato Dei cultu, diis Assyriorum sacrificat; cui successit pius filius Hezechias sacerdos.

1. Anno decimo septimo Phacee, filii Romelie, regnavit Achaz, filius Joatham, regis Juda.

2. Viginti annorum erat Achaz cum regnare cepisset, et sedecim annis regnavit in Jerusalem. Non fecit quod erat placitum in conspectu Domini Dei sui, sicut David pater ejus.

3. Sed ambulavit in via regum Israel; insuper et filium suum consecravit, transfrens per ignem, secundum idola gentium quas dissipavit Dominus coram filiis Israel.

4. Immolabat quoque victimas, et adolebat incensum in excelsis, et in colibus, et sub omni ligno frondoso.

5. Tunc ascendit Rasin, rex Syrie, et Phacee, filius Romelie, rex Israel, in Jerusalem ad præliandum; cumque obiderent Achaz, non valuerunt superare eum.

6. In tempore illo restitit Rasin, rex Syrie, Ailam Syrie, et eiecit Judæos de Aila; et Idumæi venerunt in Ailam, et habitaverunt ibi usque in diem hæc.

7. Misit autem Achaz nuntios ad Theglath-Phasar, regem Assyriorum, dicens: Servus tuus et filius tuus ego sum; ascende, et saltem me fac de manu regis Syrie, et de manu regis Israel, qui consurreverunt adversum me.

8. Et cum collegisset argentum et aurum quod inveniri potuit in domo Domini et in thesauris regis, misit regi Assyriorum munera.

9. Qui et acceperit voluntati ejus; ascendit enim rex Assyriorum in Damascum, et vastavit eam, et transtulit habitatores ejus Cyrenen, Basin autem interfecit.

10. Perrexitque rex Achaz in occursum Theglath-Phalasar, regis Assyriorum, in Damascum. Cumque vidisset altare Damasci, misit rex Achaz ad Uriam sacerdotem exemplar ejus, et similitudinem juxta omnia opus ejus.

11. Extruxitque Urias sacerdos altare; juxta omnia que præceperat rex Achaz Damascum, ita fecit sacerdos

Urias, donec veniret rex Achaz de Damasco.

12. Cumque venisset rex de Damasco, vidit altare, et veneratus est illud; ascenditque, et immolavit holocausta, et sacrificia suorum.

13. Et libavit libamina, et fudit sanguinem pacificorum quas obtulerat super altare.

14. Porro altare æreum quod erat coram Domino transtulit de facie templi, et de loco altaris, et de loco templi Domini, posuitque illud ex latere altaris ad æquilem.

15. Præcepit quoque rex Achaz Urias sacerdoti, dicens: Super altare majus offer holocaustum matutinum et sacrificium vespertinum, et holocaustum regis et sacrificium ejus, et holocaustum universi populi terræ, et sacrificia eorum, et libamina eorum, et omnem sanguinem holocausti et universum sanguinem victimæ super illud effundes; altare vero æreum erit paratum ad voluntatem meam.

16. Fecit igitur Urias sacerdos juxta omnia que præceperat rex Achaz.

17. Tulit autem rex Achaz calathas hæses et lutrem qui erant desuper; et mare deposuit de bobus æreis qui sustentabant illud, et posuit super pavimentum stratum lapide.

18. Masach quoque sabbati, quod edificaverat in templo, et ingressum regis exteriori, convertit in templum Domini, propter regem Assyriorum.

19. Reliqua autem verborum Achaz, que fecit, nonne hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Juda?

20. Dormivit Achaz cum patribus suis, et sepultus est cum eis in Civitate David; et regnavit Hezechias, filius ejus, pro eo.

CAPUT XVII.

Non multa filiorum Israel, que commemorantur, Heziora, Salmasar, rex Osee recessante antiquum Assyrio pendere tributum, transtulit Israel in Assyrios; et quia Assyrii in Samariam misit cultum Dei ignorantes, devorabantur a leonibus, mittitur nix sacerdos israeliticus qui ipso instituit; quoque factum est ut et Deo et idolis servirent.

1. Anno duodecimo Achaz, regis Juda, regnavit Osee, filius Ela, in Samaria super Israel novem annis.

¹ Inf. 18, 9. Tob. 1, 2.

2. Fecitque malum coram Domino, sed non sicut reges Israel, qui ante eum fuerant.

3. Contra hæc ascendit Salmasar, rex Assyriorum, et factus est ei Osee servus, reddebatque illi tributa.

4. Cumque deprehendisset rex Assyriorum Osee quod rebellare nitens misisset nuntios ad Sua, regem Ægypti, ne præstaret tributa regi Assyriorum sicut angulus annis solitus erat, obdidit eum, et vincitum misit in carcerem.

5. Pervagatusque est omnem terram, et ascendens Samariam obdidit cum tribus annis.

6. Anno autem nono Osee cepit rex Assyriorum Samariam; et transtulit Israel in Assyrios, posuitque eos in Hala, et in Haboz juxta fluvium Gozan, in civitatibus Medorum.

7. Factum est enim, cum peccassent in Israel Domino Deo suo qui educerat eos de terra Ægypti, de manu Pharaonis, regis Ægypti, coluerunt deos alienos.

8. Et ambulaverunt juxta ritum gentium quas consumperat Dominus in conspectu filiorum Israel, et regum Israel, quia similiter fecerant.

9. Et offenderunt ibi Israel verbis non rectis Dominum Deum suum; et edificaverunt sibi excelsa in cunctis urbibus suis, a turri custodia usque ad civitatem muratam.

10. Feceruntque sibi statuas et laces in omni colub sublimi et subter omne lignum nemorosum,

11. Et adolebant ibi incensum super aras, in morem gentium quas transtulerat Dominus a facie eorum; feceruntque verba pessima, irritantes Dominum,

12. Et coluerunt immunditias, de quibus præcepit eis Dominus ne facerent verbum hoc.

13. Et testificatus est Dominus in Israel et in Juda per manum omnium prophetarum et vidientium, dicens: Revertimini a viis vestris pessimis, et custodite præcepta mea et ceremonias, juxta omnem legem quam præcepi patribus vestris, et sicut misi ad vos in manu servorum meorum prophetarum.

14. Qui non audierunt; sed induraverunt cervicem suam juxta cervicem parum suorum, qui noluerunt obedire Domino Deo suo.

² Inf. 18, 10.

15. Et alijecerunt legitima ejus, et pactum quod populus cum patribus eorum, et justificationis quibus contestatus est eos; secuti sunt vanitates, et ea vane egerunt; et secuti sunt gentes quae erant per circuitum eorum, super quibus praeceperat Dominus eis, ut non facerent sicut et ille faciebant.

16. Et dereliquerunt omnia praecepta Domini Dei sui; feceruntque sibi concellarias duo vitulos, et lucos, et adoraverunt universam militiam caeli, servieruntque Baal.

17. Et conservaverunt filios suos et filias suas per ignem, et divinationibus inserviebant et auguris; et tradiderunt se ut facerent malum coram Domino ut irretarent eum.

18. Iratusque est Dominus vehementer Israeli, et abstrulit eos a conspectu suo; et non remansit nisi tribus Juda tantummodo.

19. Sed nec ipse Juda custodivit mandata Domini Dei sui, verum ambulavit in erroribus Israel, quos operatus fuerat.

20. Profecitque Dominus omne semen Israeli; et afflixit eos; et tradidit eos in manu diripientium, donec proficeret eos a facie sua.

21. Ex eo iam tempore quo scissus est Israel a domo David, et constituerunt sibi regem Jeroboam, filium Nabat; separavit enim Jeroboam Israel a Domino; et peccare eos fecit peccatum magnum.

22. Et ambulaverunt filii Israeli in universis peccatis Jeroboam quae fecerat, et non recesserunt ab eis.

23. Usquequo Dominus auferret Israel a facie sua, sicut locutus fuerat in manu omnium servorum suorum prophetarum; translataque est Israel de terra sua in Assyrios, usque in diem hanc.

24. Adduxit autem rex Assyriorum de Babilvone, et de Cutha, et de Avah, et de Emath, et de Sepharvaim, et collocavit eos in civitatibus Samariae pro filiis Israeli; qui possederunt Samariam, et habitaverunt in urbibus ejus.

25. Quomodo ibi habitare cepissent, non timebant Dominum, et immisit in eos Dominus leones, qui interficiebant eos.

26. Nuntiataque est regi Assyriorum, et dictum: Gentes quas transtu-

listi, et habitare fecisti in civitatibus Samariae, ignorant legitima Dei terrae; et immisit in eos Dominus leones, et ecce interficiunt eos, eo quod ignorant ritum Dei terrae.

27. Praecepit autem rex Assyriorum, dicens: Ducite illos unum de sacerdotibus quos inde captivos addidistis; et vadat, et habilet cum eis, et doceat eos legitima Dei terrae.

28. Igitur cum venisset unus de sacerdotibus his qui captivi ducti fuerant de Samaria, habitavit in Bethel, et docebat eos quomodo colerent Dominum.

29. Et unquamque gens fabricata est deum suum; posteruntque eos in fanis excelsis quae fuerant Samariae; gens et gens in urbibus suis in quibus habitabat.

30. Viri enim Babilvoni fuerunt Soboth-Benoth; viri autem Chutae fuerunt Nergeli; et viri de Emath fuerunt Asima.

31. Porro Hevae fecerunt Nebahaz et Tharthac; hi autem qui erant de Sepharvaim comburebant filios suos igni, Adramelech et Anamelech, dii Sepharvaim.

32. Et nihilominus colebant Dominum. Fecerunt autem sibi de novissima sacerdotis excelsorum, et ponebant eos in fanis sublimibus;

33. Et, cum Dominum colerent, dia quoque suis serviebant juxta consuetudinem gentium de quibus translati fuerant Samariam.

34. Usque in praesentem diem morem sequuntur antiquum; non timeant Dominum, neque custodiunt caeremonias ejus, iudicia legem, et mandatum quod praeceperat Dominus filii Jacob, quomodo cognominavit Israel;

35. Et percussit cum eis pactam, et mandaverat eis, dicens: Nolite timere deos alienos, et non adoretis eos, neque collatis eos, et non immoletis eis;

36. Sed Dominum Deum vestrum, qui eduxit vos de terra Aegypti in fortitudine magna, et in brachio extenso, ipsam finem, et illum adorate, et ipsi immolate.

37. Ceremonias quoque, et iudicia, et legem, et mandatum quod scripsit vobis, custodite ut faciatis cunctis diebus; et non timeatis deos alienos.

38. Et pactam quod percussit vobis;

cum nolite oblivisci, nec colatis deos alienos;

39. Sed Dominum Deum vestrum time, et ipse eruet vos de manu omnium inimicorum vestrorum.

40. Illi vero non audierunt, sed juxta consuetudinem suam pristinam perpetrabant.

41. Fuerunt igitur gentes istae timentes quidem Dominum, sed nihilominus et idolis suis servientes; nam et filii eorum, et nepotes, sicut fecerant patres sui, ita faciunt usque in praesentem diem.

CAPUT XVIII.

Ezechias pietate eximius, dissipatis idolorum delatoriis, ac anno Moyse serpente contracto, percutit Sodom; et cum Assyrii rebellassent, rex Assyriorum, expugnatis civitatibus Juda, Ezechias valiam praesenti magnum periculum vim imponit, missa quoque manu valida, Jerusalem obsidet, multis probris in Ezechiam et blasphemis in Deum per Rabcaes factatis.

1. Anno tertio Osee, filii Ela, regis Israel, regnavit Ezechias, filius Achaz, regis Juda.

2. Viginti quinque annorum orat cum regnare cepisset, et viginti novem annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Abi, filia Zachariae.

3. Fecitque quod erat bonum coram Domino, juxta omnia quae fecerat David pater ejus.

4. Ipse dissipavit excelsa, et contrivit status, et succidit lucos, confregitque serpentem eremum, quem fecerat Moyses, siquidem usque ad illud tempus filii Israel adolebant ei incensum; vocavitque nomen ejus Nohestan.

5. In Domino Deo Israel speravit; itaque post eum non fuit similis ei de cunctis regibus Juda, sed neque in his qui ante eum fuerunt.

6. Et adhesit Domino, et non recessit a vestigiis ejus, fecitque mandata ejus, quae praeceperat Dominus Moysi.

7. Unde et erat Dominus cum eo, et in cunctis ad quae procedebat sapienter se agebat. Rebellavit quoque contra regem Assyriorum, et non servivit ei.

8. Ipse percussit Philisthaeos usque ad Gazam, et omnes terminos eorum;

1 II Par. 28, 27 et 30, 1.

2 Num. 21, 9.

a turro custodem usque ad civitatem munitam.

9. Anno quarto regis Ezechiae, qui erat annus septimus Osee, filii Ela, regis Israel, ascendit Salmanassar, rex Assyriorum, in Samariam, et oppugnavit eam.

10. Et cepit; nam post annos tres, anno sexto Ezechiae, id est nono anno Osee, regis Israel, capta est Samaria.

11. Et transtulit rex Assyriorum Israel in Assyrios, collocavitque eos in Hala et in Habor fluvii Gozan, in civitatibus Medorum.

12. Quia non audierunt vocem Domini Dei sui, sed pretergressi sunt Moysen ejus; omnia quae praeceperat Dominus, servus Dominum, non audierunt, neque fecerunt.

13. Anno quattordicimo regis Ezechiae ascendit Sennacherib, rex Assyriorum, ad universas civitates Juda munitas, et cepit eas.

14. Tunc misit Ezechias, rex Juda, nuntios ad regem Assyriorum in Lachis, dicens: Poccavi; recede a me, et omne quod imposueris mihi feram. Indixit itaque rex Assyriorum Ezechiae, regi Jude, trecenta talenta argenti, et triginta talenta auri.

15. Deditque Ezechias omne argentum quod reperitur fuerat in domo Domini et in thesauris regis.

16. In tempore illo confregit Ezechias valvas templi Domini, et laminas auri quas ipse affixerat, et dedit eas regi Assyriorum.

17. Misit autem rex Assyriorum Tharthac, et Rabaris, et Babsacen, de Lachis, ad regem Ezechiam, cum manu valida, Jerusalem; qui cum ascendissent, venerunt Jerusalem, et steterunt juxta aquaeductum piscine superioris, quae est in via Agri Fullonis;

18. Vocaveruntque regem. Egredius est autem ad eos Elinam, filius Helciae, prepositus domus, et Sobna, scriba, et Joahe, filius Asaph, a commentariis.

19. Dixitque ad eos Rabsaces: Loquimini Ezechiae: Haec dicit rex magnus, rex Assyriorum: Quae est ista fiducia quae niders?

20. Forsitan insisti consilium ut praepares ad prellum. In quo confidit, ut audeas rebellare?

3 Sep. 17, 6. Tob. 1, 2.

4 II Par. 32, 1. Eccli. 48, 20. Isa. 36, 1.

1 III Reg. 12, 19.
2 Jer. 22, 9.

3 Gen. 32, 28.

21. An speras in baculo strandino atque confrecto Aegypto, super quem si incubuerit homo, comminatus ingreditur manum ejus, et perforabit eum? Sic est Pharae, rex Aegypti, omnibus qui constant in se.

22. Quid si dixeritis mihi: In Domino Deo nostro habemus fiduciam; nonne iste est culpas abstulit Ezechias excelsa et altaria, et praecipit Judae et Jerusalem: Ante altare hoc adorabitis in Jerusalem?

23. Nunc igitur transiit ad dominum meum, regem Assyriorum, et dabo vobis duo millia eorum; et videte an habere valeatis ascensores eorum.

24. Et quomodo potestis resistere ante unum satrapam de servis domini mei minimis? An fiduciam habes in Aegypto propter carum et spiritum?

25. Numquid sine Domino volentem ascendi ad locum istum ut demolirer eum? Dominus dixit mihi: Ascende ad terram hanc, et demolire eam.

26. Dixerunt autem Eliciam, filius Helciae, et Sobna, et Joabe, Rabsaci: Precamur ut loquaris nobis, servis tuis, syriaco, siquidem intelligimus hanc linguam, et non loquaris nobis Judae, audiente populo qui est super murum.

27. Responditque eis Rabsaces, dicens: Numquid ad dominum tuum et ad te misit me dominus meus ut loquerer sermones hos, et non potius ad vos qui sedet super murum, et comedant stercora sua, et bibant urinam suam vobiscum?

28. Stetit itaque Rabsaces, et exclamavit voce magna, judaice, et dixit: Audite verba regis magni, regis Assyriorum.

29. Haec dicit rex: Non vos seducat Ezechias, non enim poterit eruere vos de manu mea.

30. Neque fiduciam vobis tribuat super Dominum, dicens: Erans liberabit nos Dominus, et non tradetur civitas haec in manu regis Assyriorum.

31. Nolite audire Ezechiam; haec enim dicit rex Assyriorum: Facite mecum quod vobis est utile, et egredimini ad me; et comedet unquisque de vinea sua, et de ficu sua, et bibetis aquas de cisternis vestris.

32. Donec veniam, et transferam vos in terram quae similis est terra vestre, in terram fructiferam et fertilem vini, terram panis et vinearum, terram olivarum, et olei ac mellis; et vivetis, et non

moriemini. Nolite audire Ezechiam, vos decipit, dicens: Dominus libera nos.

33. Numquid liberaverit diti gentium terram suam de manu regis Assyriorum?

34. Ubi est deus Emath et Arphad? ubi est deus Sepharvaim, Ana et Ava? Numquid liberaverunt Samariam de manu mea?

35. Quinam illi sunt in universis diis terrarum, qui eruertur regionem suam de manu mea, ut possit eruere Dominus Jerusalem de manu mea?

36. Tacuit itaque populus, et non respondit ei quidquam; siquidem praecipit regis acceptant ut non responderent ei.

37. Venitque Eliciam, filius Helciae, praepositus domus, et Sobna, scriba, et Joabe, filius Asaph, a commentariis, ad Ezechiam, scissis vestibus, et nuntiaverunt ei verba Rabsacis.

CAPUT XIX.

Ezechias et Isala conversi ad Dominum, et pro liberatione presentibus propter Rabsacis blasphemias, percussit angelus Domini centum octoginta quinque milia Assyriorum; quare fugatus Sennacherib, in templo idolorum suorum a filiis suis occiditur.

1. Quae cum audisset Ezechias rex, scilicet vestimenta sua, et operatus est sacco, ingressusque est domum Domini.

2. Et misit Eliciam, praepositum domus, et Sobnam, scribam, et senes de sacerdotibus, operatos saccis, ad Isaiam prophetam, filium Amos.

3. Qui dixerunt: Haec dicit Ezechias: Dies tribulationis, et increpationis, et blasphemiae dies ista; venerunt filii usque ad partum, et vires non habent parvuliens.

4. Si forte audiat Dominus Deus tuus universa verba Rabsacis cum misit rex Assyriorum, dominus suus, ut exprobraret Deum viventem, et argueret verbis, quae audivit Dominus Deus tuus; et fac orationem pro reliquis quae reportent.

5. Venerunt ergo servi regis Ezechiae ad Isaiam.

6. Dixitque eis Isala: Haec dicetis dominum vestro: Haec dicit Dominus: Noli timere a facie sermonum quos au-

1 Isa. 37, 1.

disti, quibus blasphemaverunt pauci rebus Assyriorum me.

7. Ecco ego immittam et spiritum, et audiet nuntium, et revertetur in terram suam, et dejiciam eum gladio in terra sua.

8. Reversus est ergo Rabsaces, et invenit regem Assyriorum expugnatum Lobnam; audierat enim quod recessisset de Lachis.

9. Cumque audisset de Tharaca, rege Ethioptiae, dicens: Ecco egressus est ut pugnet adversum te, et iret contra eum, misit nuntios ad Ezechiam, dicens:

10. Haec dicit Ezechias, regi Juda: Non te seducat Deus tuus, in quo habes fiduciam; neque dicas: Non tradetur Jerusalem in manus regis Assyriorum;

11. Tu enim ipse audisti quae fecerunt reges Assyriorum universis terris, quomodo vastaverunt eas; num ergo solus poteris liberari?

12. Numquid liberaverunt diti gentium singulos quos vastaverunt patres mei, Gozan videlicet, et Haran, et Reseph, et filios Eden, qui erant in The-lassar?

13. Ubi est rex Emath, et rex Arphad, et rex civitatis Sepharvaim. Ana et Ava?

14. Itaque cum accepisset Ezechias litteras de manu nuntiorum, et legisset eas, ascendit in domum Domini, et expandit eas coram Domino.

15. Et oravit in conspectu ejus, dicens: Domine, Deus Israel, qui sedes super cherubim, tu es Deus solus regum omnium terrae; tu fecisti caelum et terram.

16. Inclina aurem tuam, et audi; aperi, Domine, oculos tuos, et vide; audi omnia verba Sennacherib, qui misit ut exprobraret nobis Deum viventem.

17. Vires, Domine, dissipaverunt reges Assyriorum gentes, et terras omnium.

18. Et miserunt deos eorum in ignem, non enim erant diti, sed opera manuum hominum ex iigno et lapide, et perdidit eos.

19. Nunc igitur, Domine Deus noster, salvos nos fac de manu ejus, ut sciant omnia regna terrae quia tu es Dominus Deus solus.

20. Misit autem Isala, filius Amos, ad Ezechiam, dicens: Haec dicit Dominus, Deus Israel: Quae deprecatus es me super Sennacherib, rege Assyriorum, audivi.

21. Iste est sermo quem locutus est Dominus de eo: Sprevit te, et subsannavit te virgo filia Sion; post tergum tuum caput movit filia Jerusalem.

22. Cui exprobrasti, et quem blasphemasti? contra quem exalasti vocem tuam, et elevasti in excelsum oculos tuos? Contra Sanctum Israel.

23. Per manum servorum tuorum exprobrasti Domino, et dixisti: In multitudine currum meorum ascendi excelsa montium in summitate Libani, et succidi sublimes cedros ejus, et electas abietes illius. Et ingressus sum usque ad terminos ejus, et saltum Carneli ejus.

24. Ego succidi. Et bibi aqua aliena, et sicavi vestigia pedum meorum omnes aquas clausas.

25. Numquid non audisti quid ab initio fecerim? Ex di-bus antiquis plasmavi illud, et nunc adduxi; eruntque in ruinam collium paganitatum civitates munitae.

26. Et qui sedent in eis, humiles manu, contremuerunt et confusi sunt; facti sunt velut fenum agri, et vires herba lectorum, quae arefacta est antiquum ventum ad maturitatem.

27. Habitaculum tuum, et egressum tuum, et introitum tuum, et viam tuam ego praescivi, et furorem tuum contra me.

28. Insististi in me, et superbia tua ascendit in aures meae; ponam itaque circulum in naribus tuis et camum in labiis tuis, et reducam te in viam per quam venisti.

29. Tibi autem, Ezechia, hoc erit signum: Comede hoc anno quae sepegeris, in secundo anno anno quae sponte nascuntur; porro in tertio anno seminate et melite, plantate vineas, et comedite fructum earum.

30. Et quodcumque reliquum fuerit de domo Juda mittet radicum deorsum, et faciet fructum sursum;

31. De Jerusalem quippe egredietur reliquiae, et quod salvetur de monte Sion; relius Domini exercitum faciet hoc.

32. Quomobrem haec dicit Dominus de rege Assyriorum: Non ingredietur urbem hanc, nec mittet in eam sagittam, nec occupabit eam clypeus, nec circumdabit eam munitione.

33. Per viam qua venit revertetur, et civitatem hanc non ingredietur, dicit Dominus.

34. Protegamus urbem hanc, et salvabo eam propter me, et propter David, servum meum.

35. ¹Faciam est igitur in nocte illa, venit angelus Domini, et percussit in castris Assyrorum centum octoginta quinque milia. Cumque diluculo surrexisset, vidit omnia corpora mortuorum; et recessens abiit.

36. Et reversus est Sennacherib, rex Assyriorum, et mansit in Ninive;

37. ²Quamquam adoraret in templo Nesroch, deum suum, Adramelch, et Sarrasar, filii ejus, percussurum eum gladio, figuravit in terram Armeniorum; et regnavit Asarhaddon, filius ejus, pro eo.

CAPUT XX.

Isaías egrotantem Ezechiam moriturum denunciavit; at ille sua oratione sanitatem eum procreatione vite ad quinquē annos a Deo impetravit, dato sanitate signa per solis regressum; Assiris autem munera deferentibus thesaurus ostendit, et ubi 13 per Isaiam reprocheno captivitas Babylonica denuntiatur; cui insuper succedit Manassas.

1. In diebus illis egrotavit Ezechias neque ad mortem; et venit ad eum Isaias, filius Amos, propheta, dixitque ei: Hæc dicit Dominus Deus; Præcepit domui tuæ, morieris enim tu, et non vives.

2. Qui convertit faciem suam ad parietem, et oravit Dominum, dicens: 3. Obsecra Domine, memento, quæso, quomodo ambulaverim coram te in veritate, et in corde perfecto, et quod placitum est coram te fecerim. Flevit itaque Ezechias fletu magno.

4. Et antequam egredereetur Isaias medium partem atrii, factus est sermo Domini ad eum, dicens:

5. Revertere, et dic Ezechias, duci populi mei: Hæc dicit Dominus, Deus David patris tui: Audivi orationem tuam, et vidi lacrymas tuas; et ecce sanavi te; hæc tertio ascendes templum Domini;

6. Et adiam a diebus tuis quinquē annos; sed et de manu regis Assyriorum liberabo te, et civitatem hanc, et protegam urbem istam propter me, et propter David, servum meum.

7. Dixitque Isaias: Afferre massam

¹ Tob. 1, 21. Beel. 48, 24. Isa. 37, 36. Mach. 7, 41. II Mach. 8, 19.

florum. Quam cum attulissent, et posuissent, ²re ulcus ejus, curatus est.

8. Disera, autem Ezechias ad Isaiam: Quod erit signum quia Dominus me sanabit, et quia ascensurus sum die tertia templum Domini?

9. Cui ait Isaias: Hoc erit signum a Domino quod facturus sit Dominus sermone quem locutus est: Vis ut ascendant umbra decem leineis, an ut revertatur totidem gradibus?

10. Et ait Ezechias: Facile est umbra crescere decem leineis; nec hoc vobis ut fiat, sed ut revertatur retrorsum decem gradibus.

11. Invocavit itaque Isaias propheta Dominum, et reduxit umbram per lineas quibus jam descenderat in horologio Achaz, retrorsum decem gradibus.

12. ³In tempore illo misit Berodach Baladan, filius Baladan, rex Babyloniurum, litteras et munera ad Ezechiam; audierat enim quod egrotasset Ezechias.

13. Lætatus est autem in adventu oram Ezechias, et ostendit eis domum aromatum, et aurum et argentea, et pigmenta varia, unguenta quoque, et omnia quæ habere poterat in thesauris suis. Non fuit quod non monstraret eis Ezechias in domo sua et in omni potestate sua.

14. Venit autem Isaias propheta ad regem Ezechiam, dixitque ei: Quid dixerunt tibi isti? aut unde venerunt ad te? Cui ait Ezechias: De terra longinqua venerunt ad me, de Babylonia.

15. At ille respondit: Quid viderunt in domo tua? Ait Ezechias: Omnia quæcumque sunt in domo mea viderunt; nihil est quod non monstraverim eis in thesauris meis.

16. Dixit itaque Isaias Ezechias: Audi sermone Domini:

17. Ecce dies venient, et auferentur omnia quæ sunt in domo tua, et quæ condiderunt patres tui usque in diem hanc, in Babylonem; non remanebit quidquam, sit Dominus.

18. Sed et de filiis tuis qui egredientur ex te, quos generabis, tollentur, et erunt eunuchi in palatio regis Babyloniæ.

19. Dixit Ezechias ad Isaiam: Bonus sermo Domini quem locutus es; sit pax et veritas in diebus meis.

² Tob. 1, 24.

³ Isa. 39, 1.

20. Reliqua autem sermonum Ezechias, et omnis fortitudo ejus, et quomodo fecerit piscinam et aqueductum, et introduxerit aquas in civitatem, nunc hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Juda?

21. Dormivitque Ezechias cum patribus suis; et regnavit Manassas, filius ejus, pro eo.

CAPUT XXI.

Propter abominandam Manassis impietatem predictum abominandum se Julianus ad Jerusalem volavit; cui mortuo succedit impius filius Amon; et hoc a servis occiso, regnavit super Judam pius filius Josias.

1. ¹Duodecim annorum erat Manassas cum regnare cepisset; et quinquaginta quinque annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Haphsitis.

2. Fecitque malum in conspectu Domini, juxta idola gentium quæ dederit Dominus a facie filiorum Israel.

3. ²Conversusque est, et edificavit excelsa quæ dissipaverat Ezechias, pater ejus; et erexit aras Baal, et fecit lucos, sicut fecerat Achab, rex Israel, et adoravit omnem militiam cæli, et coluit eam.

4. Extruxitque aras in domo Domini, quæ dixit Dominus: ³In Jerusalem ponam nomen meum.

5. Et extruxit altaria universæ militiæ cæli in duobus aëris templi Domini.

6. Et tradidit filium suum per ignem; et arcolatus est, et observavit anguria, et fecit pythones, et aruspices multiplicavit, ut faceret malum coram Domino, et irritaret eum.

7. Posuit quoque idolum luci quem fecerat in templo Domini, ⁴super quod locutus est Dominus ad David, et ad Salomonem, filium ejus: In templo hoc, et in Jerusalem, quam elegi de cunctis tribus Israel, ponam nomen meum in sempiternum.

8. Et ultra non faciam commoveri sedem Israel de terra quam dedi patribus eorum, si tamen custodierint opera omnia quæ præcepi eis, et universam legem quam mandavit eis servus meus Moyses.

¹ II Par. 33, 1.

² II Par. 33, 2.

³ II Reg. 7, 10.

9. Ilii vero non audiverunt, sed sedendi sunt a Manasso, ut facerent malum super gentes quæ contrivit Dominus a facie filiorum Israel.

10. Locutusque est Dominus in manu servorum suorum prophetarum, dicens:

11. ⁵Quia fecit Manassas, rex Juda, abominaciones istas pessimas; super omnia quæ fecerunt Amorrhæi ante eum, et peccare fecit etiam Judam in immunditatis suis,

12. Propterea hæc dicit Dominus, Deus Israel: Ecce ego inducam malum super Jerusalem et Judam, ut, quomcumque voluerit, tinniant ambes aures ejus.

13. Et extendam super Jerusalem funiculum Smariæ, et pondus domus Achab; et delebo Jerusalem sicut deleri solent tabule; et delens vertam, et ducam crobrius stylium super faciem ejus.

14. Dimittam vero reliquias hereditatis meæ, et tradam eas in manus inimicorum ejus, eruntque in vastitatem et in rapinam cunctis adversariis suis.

15. Eo quod fecerint malum coram me, et perseveraverint irritantes me, ex die quæ egressi sunt patres eorum ex Ægypto, usque ad hanc diem.

16. Insuper et sanguinem innoxium fecit Manasses multum nimis, donec imperet Jerusalem usque ad os, absque peccatis suis quibus peccare fecit Judam, ut faceret malum coram Domino.

17. Reliqua autem sermonum Manasse, et universa quæ fecit, et peccatum quod ejus quod peccavit, nunc hæc scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Juda?

18. Dormivitque Manassas cum patribus suis, et sepultus est in horto domus suæ, in horto Oza. Et regnavit Amon, filius ejus, pro eo.

19. Viginti dierum annorum erat Amon cum regnare cepisset; duobus quoque annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Messalemeth, filia Haris de Jutha.

20. Fecitque malum in conspectu Domini, sicut fecerat Manassas, pater ejus.

21. Et ambulavit in omni via per quam ambulaverat pater ejus, servitque immunditatis quibus servierat pater ejus, et adoravit eas;

⁴ II Reg. 7, 20. III Reg. 8, 16 et 9, 5.

⁵ Jer. 15, 4.

22. Et dereliquit Dominum, Deum patrum suorum, et non ambulavit in via Domini.

23. Retonderuntque ei insidias servi sui, et interfecerunt regem in domo sua.

24. Percussit autem populus terra omnes qui confuraverant contra regem Amon, et constituerunt sibi regem Josiam, filium ejus, pro eo.

25. Reliqua autem sermone Amon quae fecit, nonne haec scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Juda?

26. Sepelirentque eum in sepulchro suo, in horto Ozai; et regnavit Josias, filius ejus, pro eo.

CAPUT XXII.

Josias templum ac Dei cultum instaurat; Dominum super reperta Deteronomium libro excoelatas, predicta in eo misit et penis exterius, responsum et propheta accipit, innotescens super Judam scripta in eo mala, propter neglectum a patribus Dei cultum, ipsum tamen prius in pace mortuam.

1. Octo annorum erat Josias cum regnare cepisset; triginta et uno anno regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Iddia, filia Hadaia de Besecath.

2. Pœtque quod placitum erat coram Domino, et ambulavit per omnes vias David, patris sui, non declinavit ad dexteram sive ad sinistram.

3. Anno autem octavo decimo regis Josie, misit rex Saphan, filium Aelia, filii Messulam, scribam templi Domini, dicens ei :

4. Vade ad Helciam, sacerdotem magnum, et confatur pecunia quam illata est in templum Domini, quam collegerunt janitores templi a populo.

5. Detraque fabricis per prepositos domus Domini; qui et distribuant eam his qui operantur in templo Domini ad instauranda sarta tecta templi.

6. Fignaritis videlicet et cementarias, et his qui laterayria componunt, et ut ornentur ligna et lapides de lapidicinis ad instaurandum templum Domini.

7. Verumtamen non suppetat eis argentum quod accipit, sed in potestate habeant et in fide.

8. Dixit autem Helcias, pontifex, ad Saphan, scribam: Librum legis reperi in domo Domini; dedique Helcias volumen Saphan, qui et legit illud.

9. Venit quoque Saphan, scriba, ad

regem, et renuntiavit ei quod perciperat, et ait: Conflaverunt servi tui pecuniam quae reperta est in domo Domini, et dederunt ut distribuatur fabricis a prefectis operum templi Domini.

10. Narravit quoque Saphan, scriba, regi, dicens: Librum dedit mihi Helcias, sacerdos. Quem cum legisset Saphan coram rege.

11. Et audiit rex verba libri legis Domini, scilicet vestimenta sua.

12. Et præcepit Helcias, sacerdoti, et Ahicam, filio Saphan, et Achobor, filio Micha, et Saphan, scribae, et Assae, servo regis, dicens:

13. Ite, et consulte Dominum super me, et super populo, et super omni domo, et de verbis voluminis istius quod Juda, de verbis voluminis istius quod inventum est: magna enim ira Domini succensa est contra nos, quia non audierunt patres nostri verba libri hujus, ut facerent omne quod scriptum est nobis.

14. Ierant itaque Helcias, sacerdos, et Ahicam, et Achobor, et Saphan, et Assa, ad Holdan prophetidem, uxorem Sellam, filii Thecuz, filii Araa, custodi vestium, qui habitabat in Jerusalem in secunda; locutique sunt ad eam.

15. Et illa respondit eis: Haec dicit Dominus Deus Israel: Dicitis viro qui misit vos ad me:

16. Haec dicit Dominus: Ecce ego adducam mala super locum istum, et super habitatores ejus, omnia verba legis quae legit rex Juda.

17. Quia dereliquerunt me, et sacrificaverunt diis alienis, irritantes me in cunctis operibus manuum suarum; et succenderit indignatio mea in loco hoc, et non extinguetur.

18. Regi autem Juda, qui misit vos ut consuleretis Dominum, sic dicitis: Haec dicit Dominus, Deus Israel: Pro eo quod audisti verba voluminis.

19. Et perterritum est cor tuum, et humiliatus es coram Domino, auditis sermonibus contra locum istum et habitatores ejus, quod videlicet fierent in tempore et in maloficium, et scidisti vestimenta tua, et flexisti cor me, et ego audivi, ait Dominus;

20. Idcirco colligam te ad patres tuos, et colligeris ad sepulchrum tuum in pace, ut non videant oculi tui omnia mala quae inducatur sum super locum istum.

¶ II Par. 34, 1.

CAPUT XXIII.

Josias Deteronomium coram populo legit; petrosaque cum Domino funderet, ad destructa abominatibus, præcepit Pascha celebrari: quo in Magdoa occiso, succedit impius filius Joaschae, quem Pharae captum dedit in Aegyptum, substituto Hileicæ, quem Joakim domiæ, et ei gravem multam impit.

1. Et renuntiaverunt regi quod dixerat. Qui misit, et congregati sunt ad eum omnes senes Juda et Jerusalem.

2. Ascenditque rex templum Domini, et omnes viri Juda, universique qui habitabant in Jerusalem cum eo, sacerdotes et prophetae, et omnis populus parvo usque ad magnum; legitque cunctis audientibus omnia verba libri fœderis qui inventus est in domo Domini.

3. Stetitque rex super gradum, et fœdus percussit coram Domino, et ambularet post Dominum, et custodiret præcepta ejus, et testimonia, et ceremonias, in omni corde et in tota anima, et suscitarent verba fœderis hujus quae scripta erant in libro illo; acquivitque populus pacto.

4. Et præcepit rex Helcias pontifici, et sacerdotibus suis ordinis, et janitoribus, ut proregerent de templo Domini omnia vasa quae facta fuerant Baal, et in loco, et universa militiae caeli, et combussit ea foras Jerusalem in convalle Cedron, et tulit pulverem eorum in Bethel.

5. Et debentur asrupices quos postea reges Juda ad sacrificandum in circuitu Jerusalem, et eos qui adolebant incensum Baal, et soli, et luna, et duodecim signis et omni militiae caeli.

6. Et effert fecit lucam de domo Domini foras Jerusalem in convalle Cedron, et combussit eum ibi, et redexit in pulverem, et projecit super sepulchra vaigi.

7. Destruit quoque edículas effeminarum, quae erant in domo Domini, pro quibus mulieres tebebant quasi domesticas lucas.

8. Congregavitque omnes sacerdotes de civitatibus Juda; et contaminavit ex-

celsa, ubi sacrificabant sacerdotes, de Galba usque Bersabee; et destravit aras portarum in introitu ostii Josue, principis civitatis, quod erat ad sinistram porta civitatis.

9. Verumtamen non ascendebant sacerdotes excelsum ad altare Domini in Jerusalem, sed tantum comedeabant arypum in medio fratrum suorum.

10. Contaminavit quoque Topheth, quod est in convalle Filii Ennom, ut nemo consecraret filium suum aut filiam per ignem, Moloch.

11. Abstulit quoque equos, quos dederant reges Juda Soli, in introitu templi Domini iuxta excoelum Nathan-Melech, eunuchus, qui erat in Pharurim; currus autem Solis combussit ligni.

12. Altaria quoque quae erant super tecta convallium Achaz, quae fecerat reges Juda, et altaria, quae fecerat Manasses in duobus atriis templi Domini, destravit rex; et cucurrit inde, et dispersit cinerem eorum in torrentem Cedron.

13. Excoela quoque quae erant in Jerusalem ad dexteram partem montis Offensionis, quae edificaverat Salomon, rex Israel, Astaroth, idolo Sidoniarum, et Chamos, offensionis Moab, et Melchom, abominacioni filiorum Ammon, poluit rex.

14. Et contrivit status, et succidit lucos, replevitque loca eorum ossibus mortuorum.

15. Insuper et altare quod erat in Bethel, et excelsum quod fecerat Jeroboam, filius Nabat, qui peccare fecit Israel, et altare illud et excelsum destravit, atque combussit, et commisit in pulverem, succedentique etiam lucum.

16. Et conversus Josias vidit sui sepulchra quae erant in monte; misitque, et tulit ossa de sepulchris, et combussit ea super altare, et poluit illud, iuxta verbum Domini quod locutus est vir Dei qui praedixerat verba haec.

17. Et ait: Quis est status ille quem video? Responderuntque ei cives urbis illius: Sepulchrum est hominis Dei qui venit de Juda, et praedixit verba haec quae fecisti super altare Bethel.

18. Et ait: Dimittite eum, nemo

¶ II Par. 34, 28.

¶ Ecdl. 49, 3.

¶ III Reg. 11, 7.

¶ III Reg. 13, 24.

¶ III Reg. 13, 2.

conmoverat eos ejus. Et intacta manserunt oia illius, cum ossibus propheta qui venerat de Samaria.

19. Insuper et omnia fana excoelsum quae erant in civitatibus Samariae, quae fecerant reges Israel ad irritandum Dominum, abstulit Josias, et fecit eis secundum omnia opera quae fecerat in Bethel.

20. Et occidit universos sacerdotes excoelsum qui erant ibi super altaria; et combussit oia humana super ca. Hebraeusque est Jerusalem.

21. Et precepit omni populo, dicens: Facite Phase Domino Deo vestro, secundum quod scriptum est in libro foederis hojus.

22. Nec enim factum est Phase tale, a diebus iudicium qui iudicaverunt Israel, et omnium dierum regum Israel et regum Juda.

23. Sicut in octavo decimo anno regis Josiae factam est Phase istud Domino in Jerusalem.

24. Sed et pythones, et ariolos, et figuras idolorum, et immunditias, et abominaciones quae faciunt in terra Juda et Jerusalem, abstulit Josias, ut statueret veter legis quae scripta sunt in libro quem invenit Helcias, sacerdos, in templo Domini.

25. Similis illi non fuit ante eum rex, qui revertentur ad Dominum in omni corde suo, et in tota anima sua, et in universa virtute sua, juxta omnem legem Moysi, neque post eum surrexit similis illi.

26. Verumtamen non est aversus Dominus ab ira foreis sui magni, quo iratus est furor ejus contra Judam, propter irritaciones quas provocaverat cum Manasses.

27. Dixit itaque Dominus: Etiam Judam auferam a facie mea, sicut abstulit Israel; et proficiam civitatem hanc quam elegi, Jerusalem, et domum de qua dixi: Erit nomen meum ibi.

28. Reliqua autem sermonum Josiae, et universa quae fecit, nonne haec scripta sunt in libro Verborum dierum regum Juda?

29. In diebus ejus ascendit Pharaon-Necho, rex Aegypti, contra regem Assyriorum, ad flumen Euphratem; et abiit Josias rex in occursum ejus, et

¹ II Par. 35, 1.
² Inf. 24, 2.

occussit est in Magedo, cum vidisset eum.

30. E. portaverunt eum servi sui mortuum de Magedo, et pertulerunt in Jerusalem, et sepelierunt eum in sepulcro suo. Tulitque populus terre Joachaz, filium Josiae; et unxerunt eum, et constituerunt eum regem pro patre suo.

31. Viginti trium annorum erat Joachaz cum regnare coepisset; et tribus mensibus regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Amital, filia Jeremiae de Lobna.

32. Et fecit malum coram Domino, juxta omnia quae fecerat pater ejus.

33. Viniitque eum Pharo-Necho in Rebia, quae est in terra Emath, ne regnaret in Jerusalem; et imposuit multam terre centum talentis argenti et talento auri.

34. Regemque constituit Pharo-Necho Filiacim, filium Josiae, pro Josia patre ejus, verititque nomen ejus Joachim. Porro Joachaz tulit, et duxit in Aegyptum, et mortuus est ibi.

35. Argentum autem et aurum dedit Joachim Pharaoni, cum indixisset terrae per singulos ut confortetur juxta preceptum Pharaonis; et unumquemque juxta vires suas exegit, tam argentum quam aurum, de populo terrae, et daret Pharaoni-Necho.

36. Viginii quinq;ue annorum erat Joachim cum regnare coepisset; et undecim annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Zebida, filia Phadaia de Ruma.

37. Et fecit malum coram Domino, juxta omnia quae fecerant patres ejus.

CAPUT XXIV.

Joachim triennio servit regi Babylonis; deinde varios patitur latrunculos; cui mortuo succedit filius Joachin; quem cum thesauro tempore de domo regis crivresque robore habitatorum Jerusalem ducit Nabuchodonosor Babylonem, suffecto in regem illius patre Mathania, quem vocavit Sedeciam.

1. In diebus ejus ascendit Nabuchodonosor, rex Babylonis, et factus est et Joachim servus trius annis; et rursus rebellavit contra eum.

2. Inmisitque ei Dominus latrunculos Chaldaeorum, et latrunculos Syriae,

¹ II Par. 35, 30.
² II Par. 36, 2.

et latrunculos Moab, et latrunculos filiorum Ammon, et inmisit eos in Judam ad disperdendum eum, juxta verbum Domini quod locutus fuerat per servos suos prophetas.

3. Factum est autem hoc per verbum Domini contra Judam ut auferret eum coram se, propter peccata Manasse universa quae fecit.

4. Et propter sanguinem innoxium quem effudit, et implevit Jerusalem cruce innoceniam, et ob hanc rem noluit Dominus propitiari.

5. Reliqua autem sermonum Joachim, et universa quae fecit, nonne haec scripta sunt in libro Sermonum dierum regum Juda? Et dormivit Joachim cum patribus suis.

6. Et regnavit Joachin, filius ejus, pro eo.

7. Et ultra non addidit rex Aegypti et egredietur de terra sua: tolerat enim rex Babylonis, a rivo Aegypti usque ad fluvium Euphratem, omnia quae fuerant regis Aegypti.

8. Decem et octo annorum erat Joachin cum regnare coepisset; et tribus mensibus regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus Nehesta, filia Elnathai de Jerusalem.

9. Et fecit malum coram Domino, juxta omnia quae fecerat pater ejus.

10. In tempore illo ascenderunt servi Nabuchodonosor, regis Babylonis, in Jerusalem, et circumdata est urbsmunitionibus;

11. Venitque Nabuchodonosor, rex Babylonis, ad civitatem cum servis suis ut oppugnaret eam.

12. Egressusque est Joachin, rex Juda, ad regem Babylonis, ipse et mater ejus, et servi ejus, et principes ejus, et eunuchi ejus; et suscepit eum rex Babylonis, anno octavo regni sui.

13. Et protulit inde omnes thesauros domus Domini, et thesauros domus regis; et conecidit universa vasa aurea quae fecerat Salomon, rex Israel, in templo Domini, juxta verbum Domini.

14. Et transtulit omnem Jerusalem, et universos principes, et omnes fortes exercitus, decem milia, in captivitatem; et omnem artificum et clausorum; nihilque relictum est, exceptis pauperibus populi terrae.

¹ Sup. 27, 27.
² Dan. 1, 1.

15. Transtulit quoque Joachin in Babylonem, et matrem regis, et uxores regis, et eunuchos ejus; et judices terrae duxit in captivitatem de Jerusalem in Babylonem;

16. Et omnes viros robustos, septem milia, et artifices, et clausores milia, omnes viros fortes et bellatores; duxitque eos rex Babylonis captivos in Babylonem.

17. Et constituit Mathaniam, patruum ejus, pro eo, imposulitque nomen ei Sedeciam.

18. Vigesimum et primum annum etatis habebat Sedecias cum regnare coepisset; et undecim annis regnavit in Jerusalem. Nomen matris ejus erat Amital, filia Jeremiae de Lobna.

19. Et fecit malum coram Domino, juxta omnia quae fecerat Joachin; 20. Irascitur enim Dominus contra Jerusalem et contra Judam, donec projiceret eos a facie sua; recessitque Sedecias a rege Babylonis.

CAPUT XXV.

Obsecra a Nabuchodonosor Jerusalem, Sedecias accipit a vinetis, necat coram se filios, Babylonem ducit cum reliquo populo, quibusdam tamen ad excedendum terram relictis; post arata una cum templo omnia magnifica aedificia, praefect Nabuchodonosor Godoliam; quo ob Ismahele interempto, fugit populus in Aegyptum; Joachin autem in captivitate subalternatur a rege Babylonis.

1. Factum est autem anno nono regni ejus, 2. mense decimo, decima die mensis, venit Nabuchodonosor, rex Babylonis, ipse et omnis exercitus ejus in Jerusalem, et circumdederunt eam, et extruxerunt in circuitu ejus munitiones;

2. Et clausa est civitas atque vallata usque ad undecimum annum regis Sedeciae.

3. Nona die mensis: prevaluitque fames in civitate, nec erat panis populo terrae.

4. Et interrupta est civitas: et omnes viri bellatores nocte fugerunt per viam portae quae est inter duplicem murum ad hortum regis. Porro Chaldei obsidebant in circuitu civitatem. Fugit itaque

¹ II Par. 36, 10, Esther 9, 6 et 11, 4
² Jer. 37, 1 et 38, 1.
³ Jer. 39, 1 et 38, 4.

Sedecias per viam quæ ducit ad castris solitudinis.

5. Et persecutus est exercitus Chaldeorum regem, comprehenditque eum a planitie Jericho; et omnes bellatores ubi erant cum eo dispersi sunt, et reliquerunt eum.

6. Apprehentum ergo regem duxerunt in regem Babylonis in Babeltham, qui locutus est cum eo iudicium.

7. Filios autem Sedecias occidit coram eo; et oculos ejus effodit, vivitque cum cæcis, et adduxit in Babylonem.

8. Mense quinto, septima die mensis, ipse est annus nonus decimus regis Babylonis, venit Nabuzardan, princeps exercitus, servus regis Babylonis, in Jerusalem.

9. Et succedit domum Domini, et domum regis; et domes Jerusalem omnemque domum combussit igni.

10. Et aures Jerusalem in circuitu destruxit omnis exercitus Chaldeorum, qui erat cum principe militum.

11. Reliquam autem populi partem quæ remanserat in civitate, et perugas qui transfugerant ad regem Babylonis, et reliquam vulgus, transtulit Nabuzardan, princeps militum;

12. Et de pauperibus terræ reliquit vivitores et agricolas.

13. Columnas autem areas quæ erant in templo Domini, et bases, et mare ævum quod erat in domo Domini, confregit Chaldei, et transtulerunt eas omne in Babylonem.

14. Olias quoque areas, et trullas, et tridentes, et scyphos, et mortariola, et omnia vasa area in quibus ministrabant, tulerunt.

15. Necon et Thuribula, et phylas, quæ aurea, aurea; et quæ argentea, argentea; tulit princeps militum;

16. Id est columnas duas, marevum, et bases quas fecerat Salomon in templo Domini; non erat pondus aeris omnium vasorum.

17. Decem et octo cubitos altitudinis habebat columna una, et capitellum æreum super se altitudinis trium cubitorum; et retiaculum, et malgranata super capitellum columnæ, omnia area; similitudo et columna secunda habebat ornatum.

18. Tulit quoque princeps militum Sa-

ralam, sacerdotem primum, et Sophoniam, sacerdotem secundum, et tres janitores;

19. Et de civitate eunuchum unum qui erat prefectus super bellatores viros; et quinque viros de his qui steterant coram rege, quos reperit in civitate; et Sopher, principem exercitus qui probabat tyrones da populo terræ; et sexaginta viros a vulgo, qui inventi fuerant in civitate.

20. Quos tollens Nabuzardan, princeps militum, duxit ad regem Babylonis in Babeltham.

21. Percussitque eos rex Babylonis, et interfecit eos in Babeltham in terra Emath; et translatus est Juda de terra sua.

22. Populo autem qui relictus erat in terra Juda, quem dimiserat Nabuchodonosor, rex Babylonis, prefecti Godoliam, filium Ahicam, filii Saphan.

23. Quod cum audissent omnes duces militum, ipsi et viri qui erant cum eis, videlicet quod constitisset rex Babylonis Godoliam, venerunt ad Godoliam in Maspha, Ismahel, filius Nathaniam, et Johanan, filios Caree, et Saraia, filius Thanchumeth Netophathites, et Jezonias, filius Maachai, ipsi et socii eorum.

24. Juravitque Godolias ipsis et sociis eorum, dicens: Nolite timere servie Chaldeis; manete in terra, et servie regi Babylonis, et bene erit vobis.

25. Factum est autem in mense septimo, venit Ismahel, filius Nathanie filii Elisama, de semine regis, et docem viri cum eo; percusseruntque Godoliam, qui et mortuus est, sed et Judeos et Chaldeos qui erant cum eo in Maspha.

26. Consurgensque omnis populus, a parvo usque ad magnum, et principes militum, venerunt in Ægyptum, timentes Chaldeos.

27. Factum est vero in anno trigesimo septimo migrationis Joachin, regis Juda, mense duodecimo, vicesimo septima die mensis, sublevavit Evil-Merodach, rex Babylonis, anno quo regnare cœperat, caput Joachin, regis Juda, de carcere.

28. Et locutus est ei benigne, et posuit thronum ejus super thronum regum qui erant cum eo in Babylone.

29. Et mutavit vestes ejus quas habuerat in carcere, et concedebat panem assuetum in conspectu ejus cunctis diebus vite sue.

30. Annonam quoque constituit ei sine intermissione, que et dabatur ei a rege per singulos dies omnibus diebus vite sue.

LIBER PRIMUS PARALIPOMENON

HEBRAICE DIBRE HAIAMIM.

CAPUT I.

Genealogia ab Adam usque ad Abraham, et generationes filiorum Abraham una cum filiis ac posteris Isaac, et regibus ad davidicos terre Edom, antequam essent reges super filios Isaac.

1. Adam, Seth, Enos,
2. Cainan, Madael, Jared,
3. Henoch, Mathusale, Lamech,
4. Noe, Sem, Cham, et Japheth.

5. Filii Japheth: Gomer, et Magog, et Madai, et Javan, Thubal, Mosoch, Thiras.

6. Perro filii Gomer: Asenez, et Riphath, et Thogorma.

7. Filii autem Javan: Elisa et Tharsis, Getaim et Dodanim.

8. Filii Cham: Chus, et Mesraim, et Phut, et Ganaan.

9. Filii autem Chus: Saba, et Hevila, Sabatha, et Regma, et Sabathacha. Perro filii Regma: Saba et Dadan.

10. Chus autem genuit Nemrod; iste cepit esse potens in terra.

11. Mesraim vero genuit Ludim, et Amunim, et Lathim, et Nephthimim.

12. Phetrusim quoque et Caslaim; de quibus egressi sunt Philistinim, et Caphtiorim.

13. Ganaan vero genuit Sidonem, primogenitum suum, Hethæum quoque,

14. Et Jebusæum, et Amorrhæum, et Gergesæum,

15. Heveumque, et Aracæum, et Sionæum,

16. Aradium quoque, et Samaræum, et Hamathæum.

17. Filii Sem: Elam, et Assur, et Arphaxad, et Lud, et Aram, et Hus, et Hul, et Gether, et Mosoch.

18. Arphaxad autem genuit Sale, qui et ipse genuit Heber.

19. Perro Heber nati sunt duo filii: nomen unum Phaleg, quia in diebus ejus deserta est terra; et nomen fratris ejus, Jectan.

20. Jectan autem genuit Elmodad, et Saleph, et Asarnoth, et Jare,

21. Adoram quoque, et Huzal, et Decla,

22. Hebal etiam, et Abimacl, et Saba, necnon

23. Et Ophir, et Hevila, et Jobab; omnes isti filii Jectan.

24. Sem, Arphaxad, Sale,

25. Heber, Phalec, Bagan,

26. Serug, Nachor, Thare,

27. Abram, iste est Abraham.

28. Filii autem Abraham: Isaac et Ismahel.

29. Et hæc generationes eorum: Pri-

mogenuit Ismahelis, Nabisoth, et Coder, et Adbeel, et Mabsam,

30. Et Massa, et Duma, Massa, Hadad, et Thiema,

31. Jotar, Naphis, Cedma; hi sunt filii Ismahelis.

¹ Ps. 73, 7.

² Jer. 27, 19.

³ III Reg. 7, 15. II Par. 3, 15. Jer. 50, 21.

⁴ Gen. 2, 7 et 4, 25 et 5, 6-9.

⁵ Gen. 10, 8.

⁶ Gen. 10, 22 et 11, 10.

⁴ Gen. 11, 25.

⁵ Gen. 23, 13.